

LIUD

NAJWIĘKSZY TYGODNIK POLSKI W AMER. POŁUDN. — ZAŁOŻONY W 1920 ROKU
 "LIUD" ("O POVO") O MAIOR JORNAL POLONES DA AMER. LAT. - FUNDADO EM 1920
 ROK 36 | Curitiba, - 15 LISTOPADA - (Novembro) | N.º 46 | 1961

DOM HELDER CÂMARA

NIEZRÓWNY DZIAŁACZ SPOŁECZNY

Arcybiskup rioski - Dom Helder Câmara, - niskiego wzrostu i szczupłej postaci, cieszy się powszechnym miłaniem i ma niezliczonych admiratorów wśród wszystkich klas społecznych. — Urodzony w Fortaleza, stolicy stanu Ceará, dnia 7 lutego 1909 roku, otrzymał święcenia kapłańskie w 1931 roku. Sakrę biskupa - w 1952 roku. Godność zaś Arcybiskupa otrzymał 2 kwietnia 1956 roku. Posada on nadzwyczajny dar zjednywania sobie ludzi, a na polu publicystyki i organizacji okazał się prawdziwym mistrzem. I tak np. zorganizował XXXVI Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny w Rio de Janeiro, który zgromadził 500 tysięcy wiernych. Z okazji zaś Wielkiego Piątku 1959 roku i wieczornej procesji - skoncentrował na stadionie Maracanã 200 tysięcy osób. Zakładając Bank Opatrzności dla biednych i znajdujących się w nagłej potrzebie użył powiedzonka, które znalazło się na ustach wszystkich: "To, co jest niepotrzebne w domach bogatych, jest bogactwem w domach biednych". Jego "Crusada São Sebastião" na rzecz "favelados" zgromadziła fundusz, dzięki któremu można było wybudować 10 gmachów mieszkalnych, dających pomieszczenie dla 910 biednych rodzin, które opłacają swe mieszkania, dając miesięcznie 12% ze swych zarobków miesięcznych. Do wszystkich zwraca się on ze słowami: "Nikt nie jest tak biedny, by nie mógł wesprzeć drugich; nikt nie jest tak bogaty, by nie potrzebował kicdyś pomocy". Działalność charytatywna i społeczna Arcybiskupa Dom Helder Câmara cieszy się takim zaufaniem i takim wzięciem, że nie ma przed nim drzwi zamkniętych i nie ma dni, którymi nie otworzyła się w szczerym i szero-kim geście szczerobroliwości. Jego prostocie, szczeroci i tolerancji - nikt nie zdołał się oprzeć.

(Według "Manchete").

WIADOMOŚCI Z BRAZYLII

- ★ **MOYSES LUPION**, eks-gubernator Parany uzyskał "Habeas Corpus" i cofnięcie nakazu uwięzienia - Trybunał Sprawiedliwości u-motywywał swoją decyzję - "przedawnieniem" i zwłoką w przeprowadzeniu procesu. Tymczasem tylko w więzieniu siedzą w Kurytybie - Au-czeka na swoją rozprawę od-przeszło półtora roku około 1.500 więźniów.
- ★ **W SÃO PAULO ZAKON-CZYLI SIĘ I MIĘDZNA-RODOWY KONGRES PRA-SOWY**, który zgromadził o-koło 800 dziennikarzy i pu-blicystów.
- ★ **PONAD CZTERY MILIO-NY MIESZKANCÓW** posiada miasto São Paulo, we-dług ostatnich statystyk - przeprowadzonych w tym mieście.
- ★ **W KONFERENCJI GU-BERNATORÓW** w Belo Horizonte (Minas) przed-łożył: Ney Braga, Magalhães Pinto i Aluisio Alves. Nie podpisali oni manifestu - opracoowanego przez (trzech innych gubernatorów) Car-valho Pinto, Juracy Maga-lhães i Cid Sampaio.
- ★ **JANIO QUADROS** powró-cił do rządów, jeżeli nie zajdzie zmiana na lepsze i rząd obecny nie dokona bez-względnie zasadniczych re-form - oświadczył Ney Braga, po powrocie z Konfe-rencji.
- ★ **DODATEK UZEPNELNIA-JĄCY** do Konstytucji zosta-ł poddany pod głosowanie ostateczne co do zaadopto-wania systemu parlamentar-nego w Brazylii.
- ★ **JUSCELINO KUBISCHER** powrócił z zagranicy, oś-wiadcza, że Jango Goulart może zatamować zwykłe cen- Powitanie eks-prezydenta by-ło serdeczne, co świadczy na-dal o jego popularności. Ty-siące widzów zapelnilo aero-port Galeão i ulice sąsiednie, a sam Kubitschek został przeniesiony owacyjnie na rękach z samolotu aż do po-zekalni, przez swoich zago-rzanych zwolenników.
- ★ **GUBERNATOR CARLOS LACERDA** wysłał swojego przedstawiciela na powitanie Kubitscheka, czyniąc w ten sposób pierwszy krok na dro-dze do porozumienia się z b. prezydentem.

MIGAWKI ZE ŚWIATA

- **EX-PREZYDENT EKWA-DORU** Ibarra opuścił swój kraj, udając się przez Kolum-bię i Panamę do Argentyny.
- **CHRUSZCZOW NIE SPROWOKUJE** nowej wojny, oświadczył wielu dy-plomatów zachodnich, gdyż nie jest do niej dysponowany. Jego zaś ostatnie wystąpienia są "stara śpiewka, śpiewana coraz to w innym tonie".
- **30 PRZYWÓDCÓW WYZ-GO** Algieru zostało uwięzio-nych we Francji przez paryż-ską policję, która próbna prawdziwą "czystkę" wśród elementów rewolucyjnych. - Wśród uwięzionych znajduje się jedna kobieta i kilku eu-ropejczyków.
- **ROSIJA SOWIECKA** uzna-ła za "czynnicze" potępie-nie swoich ostatnich do-władców atomowych, gdyż dotychczas - Ameryka - jej sprzymierzeńcy dokonali ich o wiele więcej.
- **GIOVANNI SCALVINONI**, włoski Kapucyn, jest no-wym kandydatem na ostarze. W ubiegłą niedziele odbyła się jego beatyfikacja w Ba-zylice św. Piotra, dokonana przez papieża Jana XXIII.
- **NIEPOROZUMIENIE RO-SJI I ALBANI** doszło już do tego stopnia, że nie może być mowy o jakimkolwiek po-jednaniu. Taki stan rzeczy będzie trwał tak długo, do-póki na Kremlu będzie zasia-dał Chruszczow, a w Tiranie Enver Hoxha.
- **ZAPAS BRONI NUKLE-ARNEJ** w USA wynosi 35 - 40 tysięcy bomb, co się równa sile wybuchu 35 mi-liardów ton TNT.
- **TRZECH BANDYTÓW** - dokonano napadu na jeden z Kalifornijskich banków w São Francisco, używając jak-o zakładników dyrektora Banku i jego zastępcę. Złodzie-je potrafili skraść 78 ty-sięcy dolarów.
- **W HELSINKACH** zebrali się kandydaci krajów skan-dynawskich, celem przedys-kutowania nowych rosyjskiej i obrony swych krajów, na wy-padek ataku ze strony Niem-ciec Zachodnich.
- **PREZYDENT DE GAULLE** powrócił do Paryża, po wyciele w południowej Fran-cji i na Korsyce. Złożył on wieniec na Grobie Miżnane-go Żołnierza, odwołując na-stępnie deflądę wojska i lot-nictwa.
- **W BRUKSELI, STOLICY BELGII**, odbywają się o-broady państw Wolnego Ry-nku Europy nad włączeniem do tej organizacji nowego członka - Wielkiej Brytanii - Państwa Wolnego Rynku o-pracują obecnie warunki, pod którymi Anglia może być dopuszczona, obawiając się konkurencyjnych cen kra-jów należących do angiel-skiej Wspólnoty. Wolny Rynek Europy chce się na czas zabezpieczyć przed nieprzy-jemnymi niespodziankami ze strony Anglii, znanej ze swej indywidualnej polityki w handlu zagranicznym.
- **OPZYCJA PORTUGALII** nie będzie głosować w najbliższych wyborach. Taką Instrukcję podali portugal-scy liderzy opozycji - swym zwolennikom - wyborem, w rezultacie której kandydaci rządowi nie będą mieli przeciwników. Fakt ten podkreś-li jeszcze bardziej wrażenie w świecie, że dyktatorskie rządy Salazara nie uznają żadnej opozycji. Znamien-ny incydentem w związku z wyborami w Portugalii by-ło rozrzucone ulotek nad Liz-boną przez sympatyków kpt. Henryka Galvão, nawołują-cych Portugalczyków do powstrzymania się od głoso-wania.
- **PRZEWDUJE SIĘ O-GRANICZENIA W ROZ-WODACH** w różnych republi-kach arabskich, zwłaszcza w Egipcie. W przyszłości mu-zulmanie nie będą mogli tak łatwo rozwinąć się na pod-stawie "oddalenia" zony.
- **1 636 DZIENNIKÓW** - wychodzi w Niemczech Zachodnich - obejmując łącz-nie 20 milionów egzempla-ry. Prócz tego istnieje prawie 6.5 tys. różnych przeglą-dów o nakładzie 151 mln. egz-emplarzy.
- **SŁAWNY ARCHITEKT FRANCUSKI**, Le Corbusier, ma zamiar kierować nar-kroczem filmu "L'Est de zywych", mimo swych 74 lat.

UBIEGŁY TYDZIEŃ W POLITYCE ŚWIATOWEJ

NAJWAŻNIEJSZYM WYDARZENIEM : ZAMACH STANU W EKWADORZE

Naczelne dowództwo armii Ekwadoru złożyło z urzędu prezydenta państwa José Maria Velasco Ibarra, oddając władzę prezydentowi Kongresu - Camilo Galegos Toledo. Stało się to dnia 9 b. m. Był prezydent Velasco, który schronił się do meksykańskiej ambasady, po 11 miesiącach rządów. Zdawało się, że armia lądowa i policja stały się panem sytuacji w kraju. Było to jednak złudzenie. Większa część marynarki i lotnictwa opowiedziały się za wice-prezydentem państwa - Carlosem Julio Arosema Monroy. To samo uczynił Kongres Ekwadoru. By uniknąć bratobójczej walki - Camilo Toledo zrzekł się prezy-dentury na rzecz Carlosa Arosema. Tym sposobem u-aknielno wojny domowej w chwili, gdy pałac kongresu o-brażyło wojsko i gdy również czesła samoloty zwolenni-ków Arosemy groziły bombar-dowaniem gmachu parla-mentu. W konkluzji - Car-los Arosema obrany został prezydentem Ekwadoru, przy wsparciu wszystkich partii. Wolnego prezydenta witaly entuzjastycznie niezliczone tłumy ludzi w czasie objęcia rządów.

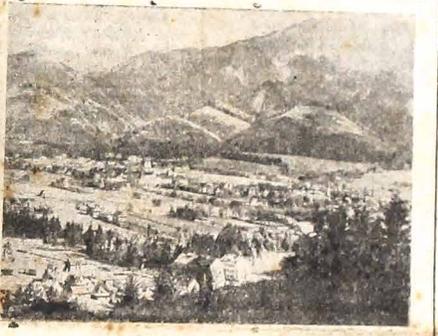

U THANT - nowy sekretarz generalny ONZ, obrany jednogłośnie przez członków tej organizacji na wielkim zebraniu. Birmańczyk z pochodzenia, U Thant cieszy się wielkim poważaniem i zaufaniem u rządów całego świata.

Studenci z Quito urządzili manifestację, w czasie której wymielił symbolicznie z palato-ru rządowego wszystkie smieci i prochy po rządach prezy-denta Velasco Ibarra. Naogół sytuacja Ekwadoru nie jest jeszcze pewna.

Fidel Castro oskarżył USA o mieszanie się w politykę wewnętrzną Ekwadoru, a działalność Departamentu o-Stanu może spowodować wojnę kolumbijską. Porównał on sytuację Ekwadoru z Bra-zylią, gdzie "siły reakcyjne" nie chciały dopuścić do rzą-du prezydenta Goularta. Ob-jęcie zaś rządów przez Arose-ma jest "bombą o 75 mega-tonach" przeciw amerykań-skemu Departamentowi o-Stanu.

Prasa Międzynarodowa z wielkim niepokojem śledzi przebieg wypadków w Ekwadorze i ma nadzieję, że pa-ństwo to znajdzie swój drogę wytrwania na swej drodze demokracji i w krótkim czasie przeprowadzi ogólne reformy. Kryzys ten jest po-

Z ewklu - Poznaj Polskę: WIDOK NA TATRY (Giewont) I ZAKOPANE zaczynające się pokrywają śniegiem.

- ★ **L.B.A. WYSYLA POMOC DLA POWODZIAN**. Mal-żonka Gubernatora Parany, P. Nice Braga, Prezydentka Parankiej L.B.A., wydała rozporządzenie ja kajszybszej pomocy dla powodzian w Uniao da Vitoria.
- ★ **TANCREDO NEVES** okre-slił swój gabinet jako "cen-tralną ośmiornicę" do zaspokoje-nia słusznych żądań lewicowy.
- ★ **ALFRIDO NASSER** stwierdza, że istnieje projekt rządowy, ograniczający pod-wyższe stopy zycłowej.
- ★ **OPŁATY POCZTOWE** będą zmniejszone według nowego projektu, który jed-nak nie wejdzie w życie przed 1 stycznia 1962, na skutek róż-nych kontraktów minister-stwa Poczty i Telegrafu z in-nyimi państwami.
- ★ **JANIO OKAZAŁ WIELKIE ZANIEPOKOJENIE** z pro-jektu, który stara się ograni-czyć jego władzę.
- ★ **UDN W OPOZYCJI**. Par-tia Demokratyczno-Narodo-wa ma zamiar zerwać z rządem, przechodząc do opo-zycji, zajmując swoją trady-cyjną pozycję.
- ★ **BRYGADIER ERNANI PE-BROSA HARDMAN**, komendant Lotnictwa Mo-rskiego ostrzega wojsko przed infiltracją komunistyczną w Kraju.
- ★ **SEGADAS VIANA** odwie-dził po raz pierwszy Dziel-nice Wojskową w charakte-rze Ministra Wojny, odwołera-jąc przy okazji honorową de-filadę 25 tysięcy żołnierzy.
- ★ **KANTLERZ SAN THIAGO DANTAS** podał do wiado-mości wygaszenie wielu pla-cówek dyplomatycznych Bra-zylii oraz radykalne zmiany w korpusie dyplomatycznym.
- ★ **WYŻSZA SZKOŁA ROL-NICZA I WETERYNA-RYJNA**, zależna przedtem od Ministerstwa Rolnictwa, zos-tała obecnie przyłączona do Uniwersytetu Parankiego.
- ★ **PREZYDENT URZĘDU** - KONTROLI CEN nakazał sporządzenie statystyki nie-kórych artykułów spoży-wczych, aby móc następnie us-talić właściwe ceny na pro-dukcie pierwszej potrzeby.
- ★ **NOWA LINIA AUTOBU-SOWA** została zainaugu-rowana pomiędzy Kurytybą i S. Paulo przez Viacão Co-meta. Cena przejazdu w jed-ną stronę wynosi Cr\$ 610,00 - podróż zaś trwa niecałe 6 godzin.
- ★ **PREZESTAWIONO KON-GRESOWI** do rozpatrzenia projekt zwalnający Pan-stwowe Imprezy Kinowe od-cia na urzędzenia Kinowe, sprowadzane z zagranicy.
- ★ **W CZASIE OSTATNIICH POWODZI** w Santa Cata-rina wiele szpitali, kaplic, kościołow, a nawet i wiezień było zamienionych na przy-tulki dla powodzian.
- ★ **W GUARAPES** wyda-rzyła się wielka katastro-fa lotnicza. Samolot Panair wracający z Lizbony zderzył się z górą, powodując śmierć 52 osób na 88 osób znajdują-cych się w samolocie. W cla-gu 16 lat jest to największy wypadek na linii Portugalia - Brazylia.

propozycji kolumbijskiej. Jak stwierdzają dyplomaci, opo-zycja Brazylii jest motywo-wana tym, że w razie edyby jej pozycja nie była stanow-cą, mogłoby dojść do poważ-nych załże, gdyż na terenie brazylijskim reżim kubanski posiada wielu zwolenników.

Prezydent Kennedy oddał hold poległym za ojęczone z okazji "Dnia Weteranów" i złożył wieniec na grobach pole-głych na Cmentarzu Naro-dowym w Arlingtonie. Przy okazji zaznaczył, że Amery-ka jest krajem, w którym jest bardzo mało miejsca na po-myki. USA jest przygotowa-na walczyć na nowo, gdyż tylko w ten sposób mogą za-pewnić światu pokój. Narodowi powinni okazać duzo cierpliwości i być wytrwałymi, aby dać dobry przykład s-iantom i paktować z przeciwnikami. Przepowiedział, że będzie jeszcze wielu weter-anów nowej wojny świato-wej nie dalego, żeby takie było zyczenie USA, ale dia-tego, że Ameryka nauczyła się żyć wobec stalego niebez-pieczestwa.

Wenezuela zerwała stosun-ki dyplomatyczne z Kubą. Decyzja ta została powzięta przez Radę Ministrów Tym-czasowo Meksyk podjął się zająć sprawę Wenezueli z rządem kubzańskim. Wiado-mość ta została przyjęta z zadowoleniem przez przed-stawicieli Organizacji Kra-jów Ameryki Południowej i uznana za pierwszy krok w walce dyplomatycznej o za-hamowanie postępu komuniz-mu na Zachodzie. Ambasa-dor Kolumbii przedstawił no-wo dyplomatyczną, wyrażają-cą nadzieję, że jego projekt zostanie poparte większości potrzebnej do zwolania kon-ferencji kanclerzy południo-wo-amerykańskich (11 głos-ów) Dotychczas tylko Bra-zylija i Meksyk są przeciwni

Z ŻYCIA POLONII BRAZYLJSKIEJ

PAN ALBERT FILIPAK
PREFEKT MUNICIPIUM TERRA RICA

Coraz częściej już widzi się reprezentantów Polonii Paranańskiej biorących czynny udział na stanowiskach publicznych naszego Stanu. Niestety, jeszcze jest ich bardzo mało; jakoś ciężko idzie w tym odcinku udział naszym ziomków w Paranie, spowodu braku zainteresowania naszych wyborców, którzy ciągle spodziewają się natychmiastowej pomocy od swych przedstawicieli, którzy piastują stanowiska administracyjne.

Nowy Prefekt był już przedtem podwójnie wybranym ławnikiem (vereadorem), okazując się wybitnym przedstawicielem lud-

ności, broniąc ich interesów w zarządzie municypalnym.

Pan Albert Filipak jest synem p. Józefa (s.p.) i Anny Filipak z Iraty, gdzie spędził swoje młode lata. Tam też zawarł ślub z p. Moniką Głiszczyńska. Jest wychowankiem XX. Misjonarzy Prowincji Brazyljskiej, ukończył gimnazjum w zakładzie misjonarskim w mieście Iraty.

Przyjaciele, krewni oraz sympatycy życzą nowemu Prefektowi powodzenia i pomyślności na nowym stanowisku, które ludność z Terra Rica zaczęła mu powierzyć. Również do tych gorących życzeń, dotarczą się

REDAKCJA "LUDU"

Naszym kandydatom z Parany

KU PRZESTRODZE: — PRZESZŁOŚĆ UCZY!
(Na marginesie przygotowań do wyborów.)

Rok 1962 będzie nową próbą dla całego społeczeństwa Brazyljskiego: wybór deputowanych i senatorów do rządu federalnego i deputowanych do rządu stanowego. Mówi przysłówie: — "Iacy wybory — tacy kandydaci". Dla polskiej etnii wybory te będą realną odpowiedzią na pytanie: Czy etnia polska coś znaczy w Brazylii, zwłaszcza w Paranie?

Historia i przeszłość uczy nas, że jeśli będzie ponad 3 kandydatów-rodaków do deputowanych stanowych, to żaden z nich nie wyjdzie, wobec rozstrzelania zbitych głosów. Ponadto — jeśli Brazylijanie polskiego pochodzenia nie pójdą razem i nie poprą kandydatów-rodaków, to wybór ich już dzisiaj można przewidzieć — plaja na całej linii.

Wniosek stał prosty i jasny: osobista ambicja czy prestiż tych, którzy chcą się kandydować na deputowanych stanowych, powinny ustąpić miejsca zdrowemu rozsądkowi: ustąpić z kandydatury na deputowanego, jeśli kandydatów jest już trzech. Upięrać się przy mej kandydaturze — nie ma najmniejszego sensu, a moja kampania wyborcza sprzeciwiała by interesowi i prestiżowi całej polskiej etnii. Będzie zwykła strata czasu.

su i wyrzuceniem pieniędzy na śmietniko. Czas też najwyższy, by nasi rodacy z Interioru wyrobili o sobie lepszą opinię od tej, która się słyszy od samych Brazylijan: Flaszka wódki, czy wina, pół worka ryżu, kilka ładnych obojtnic, które do niczego nie zobowiązują — a głos "dos polacos" masz zapewniony!

Zabierzmy się do wyborów z rozwagą, roztropnością i chłodną kalkulacją, bo w przeciwnym wypadku czekają nas: wstyd, spóźnione żale, i "medrkowanie" po szkodziu.

Nastawmy wreszcie "budzik" naszego sumienia, by obudził nas na czas.

Obserwator.

Teren

NA SPRZEDAŻ

Sprzedaje się 28 akrów dobrej ziemi pod uprawę, w Catanduva — (municipium Contenda) — leżącej w odległości 49 km. od Kurutyby.

Warunki sprzedaży do umówienia z p. Florianem Cionkiem, o którejkolwiek godzinie dnia, przy ulicy Carlos de Carvalho Nr. 1033, w Kurutybie.

WIELKA ZABAWA

Towarzystwo T. Kosciuszki ("União e Paz"), przy ulicy Emano Pereira 502, w Kurutybie, urządza w dniu 18 b. m.

Zabawę taneczną

na którą zaprasza rodaków z Kurutyby.

ZARZĄD.

Proprietário: DR. ANTONIO FILAKOWSKI
Diretor: PE. DOMINGOS WISNIEWSKI, CM.

Redator: PE. JOSÉ ZAJĄC, CM.

Administracja: ALAMEDA CABRAL, 846
przyjmuje codziennie (prócz niedziel i świąt)
od 8 do 12 i od 14 do 18 godz. — Tel. 4-1057

REDAÇÃO DO "LUD"

Caixa Postal 155

CURITIBA - PARANÁ

Toda correspondência, cartas de valor e cheques dirigir à: Wszelka korespondencja, listy pieniężne i czeki adresować:

PRENUMERATA ROCZNA NA ROK 1962:
W Brazylii i w innych krajach amerykańskich Cr\$ 500,00
Dla innych krajów Cr\$ 800,00
Pren. roczna wysyłana pocztą lotniczą w Brazylii Cr\$ 1.000,00
Cena egzemplarza w Kurutybie u p. Florekiego i p.
H. Dopieralskiego ("Casa Pavo", F. M. Flor. 511) Cr\$ 10,00
Cena egzemplarza w São Paulo i Porto Alegre Cr\$ 15,00

"LUD" WYSYLANY POCZTĄ LOTNICZĄ MOŻNA NABYC:
* SAO PAULO: w kiosku gazetyowym naprzeciw Głównej Poczty (Avenida São João).

W kiosku gazetyowym na stacji kolejowej LUD (Livraria da Estação da Luz, Saguão Principal), przy wejściu do Parku
* PORTO ALEGRE: w kiosku na placu Ariberto Parobé, Loja n. 3

Emigracja polska winna jak najdokładniej być poinformowana o możliwościach, jakie od wielu lat istniały dla osób, które były ofiarami przesiedlenia ze strony reżymu hitlerowskiego i poniosły uszkodzenia na ciele i zdrowiu, lub doznały strat materialnych, wynikłych z rabunków i konfiskat.

Setki listów, jakie napływają do O.S.R., na adres: 85bis, rue Réaumur, PARIS (2e), do organizmu, stworzonego z inicjatywy szeregu organizacji polskich i wyspecjalizowanego w sprawach odszkodowań niemieckich, wykazują, iż dla wielu spraw upłynęły zasadnicze terminy składania podań.

W ten sposób utracone zostały możliwości odszkodowań w sprawie konfiskat i rabunków, określone przez niemieckie prawo BRUG z 15-go lipca 1957 r., oraz odszkodowań z tytułu tytułów na podstawie niemieckiej ustawy odszkodowawczej BEG. W związku z tekstem układu z 5-go października 1960 r., za-

wartego między Wysokim Komisarzem dla Uchodźców Organizacji Narodów Zjednoczonych a Rządem Niemieckiej Republiki Federalnej, w sprawie odszkodowań ofiar przesiedleń narodowościowych, okazało się, że wielu uchodźców Polaków, jak również i innych narodowości, straciło możliwość uzyskania od-

ODSZKODOWANIA NIEMIECKIE DLA POLAKÓW

szkodowań wskutek braku powiadomienia ich o możliwości złożenia podań o odszkodowania w odpowiednim czasie.

Celem uniknięcia na przyszłość takich sytuacji, O.S.R. powiadomiła, że prawo do odszkodowań w uł narodowościowych mają wszystkie osoby, poszkodowane na ciele lub zdrowiu, które w dniu 1-go października 1953 r. były uchodźcami. Po-

nadto Rząd NRF przekazał Wysockiemu Komisarzowi Fundusz w wysokości 45 milionów DM, który zostanie rozdzielony przez Wysockiego Komisarza w formie zasiłków jednorazowych.

O.S.R. pozwala sobie zwrócić uwagę wszystkich uchodźców, iż głównym celem starań o odszkodowania winny być nie podania

do Wysokiego Komisarza, które mogą przynieść pomoc sromy i jednorazową.
Podania do Wysokiego Komisarza winny być złożone do 31. 12.1961 r. Zwłaszcza uwagę, że zmuszonym jest przygotowanie dokumentów, że wymaga się do czasu i że główną podstawą dla uzyskania odszkodowań jest podanie uzasadnione i poparte odpowiednimi dokumentami.

O.S.R., które grupuje typowych prawników i specjalistów w kwestiach międzynarodowych jest do pełnej dyspozycji w chodząc wszystkich narodowości i całej emigracji polskiej, jeśli chodzi o przygotowanie listy podań do Wysokiego Komisarza i do Władz Niemieckich.
Biuro O.S.R. nie pobiera i nie pobiera żadnych załazek i wykonuje bezpłatnie wszelkie kopie dokumentów niemieckich do podań o uzyskanie odszkodowań niemieckich.
O.S.R.
85 bis, rue Réaumur
PARIS (2e)

DEPARTAMENTO FOLCLÓRICO DA SOCIEDADE "UNIÃO-JUVENTUS"

Wielki występ i zabawa taneczna

Zarząd Polskiej Grupy Folkloru przy Tow. União Juventus, ma zaszczyt zaprosić członków Towarzystwa oraz swych sympatyków na WIELKI WIECZÓR folkloru polskiego, który odbędzie się w dniu 25 listopada, w sobotę o godz. 20,00, przy ulicy Carlos de Carvalho, 575. Po występie odbędzie się wesela zabawa taneczna przy dźwiękach orkiestry TUPI. Wstępy, loty oraz stoliki są do nabycia codziennie: ul. Cândido de Lopes, 205, 2-gie piętro, sala 24; a w dniu występu — w lokalu União-Juventus.

Za liczne przybycie z góry dziękuję

ZARZĄD

POTRZEBUJEMY dwie osoby bezdzietne (mogą być 2 kobiety lub mężczyzna i kobieta), do pracy na roli w granicy dobrze utrzymanej i blisko miasta (15 km.). Rierwzestwo dajemy osobom, które lubią ziemię i zwierzęta. Uprasza się kierować listy na adres: C.P. 932, Curitiba, PR., lub osobiście przy ul. Princesa Dona Izabel, 1925. Osobom z daleka zwracamy się na podróż.

POSZUKIWANIE

Bazyli Sosznianin poszukuje Władysława Malczyckiego, który przybył do Brazylii w roku 1948 z Niemiec (Brehmenhafen).

Wszelkie wiadomości o jego pobycie kierować na adres: Caixa Postal, 50 Barueri, Estado de São Paulo.

POSZUKIWANIA

Bolesław Parafiniuk poszukuje ojca Aleksandra Parafiniuka, który wyemigrował w 1932 roku do Brazylii.

Aleksandra Rudnicka poszukuje męża — Stanisława Rudnickiego, który wyemigrował do Brazylii przed rokiem 1939. Obecny wiek ok. 66, 67 lat.

Uwaga: informacja o poszukiwanych prosimy kierować do Konsulatu Generalnego PRL w Kurutybie, Rua Buenos Aires, 265, Caixa Postal 2366, Fone: 4-2472 - Curitiba — Paraná.

SOCIEDADE UNIÃO-JUVENTUS

RUA CARLOS DE CARVALHO, 575

CARNET DO MES DE NOVEMBRO

* DEPARTAMENTO SOCIAL

Dia 19 — 10 h. — CLUBE DO TITTO — com projeções cinematográficas.

Dia 25 — 20 h. — Apresentação do GRUPO FOLCLÓRICO da Sociedade União-Juventus com coral e orquestra.

22 h. — Baile do Grupo Folclórico. - Orquestra TUPI.

* DEPARTAMENTO FOLCLÓRICO

Ensaios todas as Sas. feiras às 20 h. e domingos às 14 h. na Sede Urbana. Convida-se aos interessados que desejarem participar deste Departamento, que compareçam nos dias mencionados.

* DEPARTAMENTO DE ESPORTES — Sede Campestr

Atividades de Boliche

Dias 15 - 22 e 29 — Integrantes do MORUMBI B.C.

Dias 17 e 24 — A "vez de fazer 9" e da rapaziada do CLUBE DA AMIZADE.

Fubetoi Juvenil

Dia 19 — Juventus x Curitiba — Campo do Ferroviário.

Dia 26 — Juventus x Britânia — Campo do Curitiba.

Piscina

Continua aberta aos Senhores Associados, todos os dias, com exceção das quintas feiras, quando se procede a limpeza.

RIZIO WACHOWICZ - Diretor Social

Walenty Stanisław Partyński
Dnia 1-go listopada b. r. zmarł nagle na udar serca 8. p. Walenty Stanisław Partyński, przeżywszy 41 lat w stanie kawalerskim. Zostawił w młotulonym żalu matkę, 6-ciu braci i 3 siostry. — Zmarły był przez kilka lat furmanem Księży z Alto Paraguaçu. Ostatnio zamieszkiwał w Rio Antinha. Zwłoki jego zostały pochowane, przy licznym udziale krewnych i znajomych, na cmentarzu w Itaio. — Niech spoczywa w Panu!
Tym wszystkim, którzy, mimo deszczu, wzięli udział w pogrzebie, Rodzina składa serdeczne: Bóg zapłać!

Występ Polskiej Grupy Folkloru
NAJLEPSZĄ PROPAGANDĄ POLSKOŚCI I JEJ KULTURY
Ponad 7 tys. widzów oglądało w tym roku występy tej Grupy (Na marginesie występu Zespołu w Ponta Grossie)

Ktoś może nas nie lubić. Ktoś może nam zazdrościć. Ktoś może nam przeszkadzać w pracy. Pochiuch jednak czy głośno — wszyscy muszą się zgodzić, że w ostatnich dwóch latach najskuteczniejszym i największym propagatorem polskiej kultury, pol-

skiej sztuki i polskości była bezspornie Polska Grupa Folkloru, działająca przy Towarzystwie União Juventus w Kurutybie. Występowała nasza Grupa Folkloru po trzykroć w Kurutybie przed publicznością tujejszą, w São José dos Pinhais, w Araucarii, w Marfe, w Paraguaçu, a ostatnio w Ponta Grossie. Ogółem biorąc, ponad 7 tys. widzów miało możność oglądać występy Polskiej Grupy, entuzjastycznie wyrażając się o jej klasie i poziomie artystycznym. Prócz pieśni, tańców i muzyki polskiej wykonała szereg brazylijskich pieśni patriotycznych oraz folkloru brazylijskiego, i to z takim zrozumieniem i kunsztem, że Brazylijanie nie mieli dość dla naszej Grupy. Jeszcze dziś się mówi głośno, że żaden z chórów brazylijskich nie potrafi odśpiewać brazylijskiego hymnu narodowego, jak właśnie nasz zespół.

Nie piszemy tych słów, by się chwalić, pisać listy i upokić się zebranyymi oklaskami i sukcesami. Bynajmniej! Zdajemy sobie sprawę, że powinniśmy udoskonalać się jeszcze więcej, że nie można spocząć "na laurach". Piszemy to dla dobra samego zespołu, by jego członkowie zdawali sobie dobrze sprawę z ważności i posłannictwa Polskiej Grupy i przyczyniali się coraz więcej do udoskonalenia jej poziomu artystycznego, oraz do jej trwałej egzystencji. Piszemy to także dla tych, którzy — gdzie mogą — "podstawiają nam nogę", co jest tym dziwniejsze, że są rodakami i "oddanymi patriotami". Są nawet tacy, których pracować nadal, nie oglądając się na przeszkody, ani na niechętnych.

Tak, jak nas przyjmowano w Ponta Grossie, w Towarzystwie

"Odrodzenie", przedchoi wską i maginacje o tradycji i gosiściowości naszych Rodaków. Nie sposób przetyczyć nazwiska tych Rodaków i tych Rodaczek, którzy przygotowali nas, przyjaciele naprawdę po staropolsku, bo stępką ugnali się pod ciężarem miewista, słobczy i innych speclów. — Specjalnym bal, wydany przez naszą Grupa, w obecności publicznej z przystąpieniem prezesa Towarzystwa, Juliusza Lago, w obecności gubernatora Polonii z prefektem ci Brazylijskiej, w obecności burmistrza Batista Rossa na czele, Eurico Batista Rossa i Burzgardmadii rekordowa licyta Rodaków. Mówi się, że nigdy jeszcze Towarzystwo "Odrodzenie" nie miało tylu gości.

W największym kinie "Opera", w obecności 1.300 widzów, Polska Grupa Folkloru była entuzjastycznie oklaskiwana. Najlepszym wyrazem uznania dla nas były słowa jednego z Rodaków: "Przynajmniej są naszosc Grossa przekonał się o wartości i niezrównany polskiego folkloru". Os Poloniesz ficarum par cimail".

Cieszymy się, że Polonia Pogrossienska nie powstrzymała się nam, że dałmy wszystkim, i godnie podtrzymała imię naszej etnii.

Na tym miejscu wyrażamy nasze najserdeczniejsze podziękowanie wszystkim tym, którzy przyczynili się do stworzenia i przetrwania zespołu, a przede wszystkim na najgłośniejsze osoby, które przysługują następujące osoby: Juliusza Lago, prezesa Tow. "Odrodzenie", p. Bronisława Lago, p. Irene Chwist, Prof. Adna Adamowicz, Dr. Ryszard Chwist, p. Polan Adamowicz, Dr. W. P. told Celinski, p. Jan Uta, p. Edwin Fila oraz Dr. Mieczysław Celinski.

Członek Grupy

KĄCIK RODZINNY

CZTERY TYPY MATKI

ZADATEK NA SZCZĘŚCIE RODZINNE

Nie ulega wątpliwości, że każda normalna kobieta-matka obdarzona jest wrodzonym instynktem macierzyńskim. Zależnie od okoliczności i takich lub innych cech charakteru rozwija się on w kobiecie w mniejszym lub większym stopniu i w sposób bardzo różnorodny.

W oparciu o głęboko analizę cech macierzyńskich w kobiecie psychologowie došli do wniosku, że istnieją dwa zasadnicze typy matek: matki szczęśliwe i matki udręczone. Do rzędu szczęśliwych należą przede wszystkim te kobiety, obdarzone normalnym instynktem macierzyńskim, które dzięki wrodzonym cechom charakteru, sprzyjającym warunkom życiowym oraz zadowoleniu w miłości i małżeństwie nie mają ciężkich zmagani z problemami wychowawczymi.

I — Matka kierująca się instynktem

Ten instykt można by nazwać również zdrowym rozsądkiem, który sprawia, że kierowana nim kobieta będzie szukała i znajduje najszybszą metodę wychowawczą.

Szczęśliwa w miłości i małżeństwie będzie usiłowała przełać bogactwo swego uczucia na członków rodziny, ciążąc ich dobrocią, czułością i troskliwością. Zrozumiała i pogodna znajdzie zawsze dość cierpliwości, aby spokojnie znieść rozgoryczenie lub cierpienie. Kierując się sprawiedliwością i wyrozumiałością, potrafi w razie potrzeby zdobyć się na przebaczenie i darowanie. Jej więź uczuciowa z mężem i dziećmi będzie nie tylko stała się silną spójnią rodzinną, ale uchroni ją przed pokusami, jakie napotka na drodze swego życia.

II — Matka kierowana impulsami

Chociaż cechy jej charakteru zbliżone są do matki typu pierwszego, różni się od niej tym, że działa pod wpływem impulsów i raczej przez wyobraźnię, a nie przez zdrowy rozsadek.

I

Już dawno, bo w 1920 roku, nad Rio das Antas, wyszedł Santa Tereza, bawilem po raz pierwszy w kościele św. Stanisława. Na wieczorną podankę, zebrało się sporo starych emigrantów: Mokwy, Grajczyki, Reszki, Miszewscy... i rzewnie opowiadali mi swoje bolesne przeżycia.

Na zakończeniu życzyli sobie, aby to ktoś zebrał i podał do wiadomości, a zona Jana Mokwy, która szczerza i prosta, wręczył mi utrąciła.

Niech to sobie ksiądz spise i poda do druku. A o piśmie i druku nie było mowy, gdyż obojętni duszpasterskie nie pozwalały mi na to.

W dwa lata później obługiwalem kościół św. Wawrzynca w Polaków nad Rio do Peize. Pewnego wieczoru zeszło się kilku starych sąsiadów i wywarzyli mi swe dawniejsze poniewierki. Nawet Henryk Habenusz przyniósł cały arkusz, na którym opisał główne wydarzenia i polecał mi, abym je przepisał i oddał do prasy. Ale jak znaleźć czas na pisanie?

Ostatecznie w grudniu 1959 roku, bawilem przez dni w Antoniego Lewińskiego na Rio do Peize z jego syna Karola. Jeszcze raz osiemdziesięcioletni starzec powtórzył mi dawne niedole emigranckie i swoje liczne wędrówki. Tym razem dysponując wolniejszym czasem, więc, o główniejsze wypadki, zbieram w jaką taką wianek przedstawiłam wnukom owych starych a nieujętnych Pionierów.

Jest to, po części, okrutna tragedia, która się rozgrywała w południowych borach ziemi św. Krzyż.

Stanie ona przed oczyma Czytelników bezładnej krasy, bez żadnych kwiatów literackich; ale tym samym odzienie i z tą szczerą prostotą, która wypływa z ust naszego ukochanego ojca, który zamienił żywe polskie ziemie na la-tybrandyjskie.

W Prusach

Tę część ziem Polskich, które zostawały pod władzą Niemców, tamtejsi Polacy nazwali Prusami.

W Prusach

W Prusach

W Prusach

W Prusach

W Prusach

W Prusach

Pomimo że nie umie wypracować rozsądnej metody wychowawczej — potrafi kierować wychowaniem dzieci tak pod względem fizycznym, jak i moralnym. Zawsze czynna, ruchliwa, pełna coraz to nowych pomysłów, umie wytworzyć w rodzinie przyjemną atmosferę i przywiązać dzieci do domu.

Pozostawiając dzieciom dużo swobody i nie tłumiąc ich indywidualności — czuwa nad nimi z dala i zawsze trzyma rękę na pulsie zachodzących w nich przemian.

Pomimo że nie czyni dla dzieci poświęceń kosztem osobistego życia — jest przez nie ubóstwana.

III — Matka koleżeńska

Ten typ matki w znacznym stopniu zbliżony jest do typu pierwszego. Jej postawa zawsze nacechowana jest pożytkowością, dobrocią, wyrozumiałością i miłością, w stosunku do dzieci i męża, ale sposób jej życia jest nieco odmienny.

Lubi ona szybkie, nowoczesne tempo życia, napełnia dom węgą i interesującymi pomysłami, dzięki którym więź się ściślej z młodzieżą.

Męża swego nie tylko nie zaniedbuje, ale wciąga go również w krąg zainteresowań młodych, nad którymi panuje w sposób całkowity dla nich niewidoczny.

IV — Matka postępową

Matka postępową jest wytworem obecnej epoki. Jest to kobieta filozofująca, która nieco zmodyfikowała tradycyjną rolę matki, by stać się "super-wychowawczynią".

Jej system wychowawczy nacechowany jest dążeniem do doskonałej wspólnoty intelektualnej pomiędzy matką a dziećmi. Jej silna miłość wcale nie jest władza ani egoistyczna. Aby móc dotrzymać kroku swym dzieciom, stara się utrzymać na poziomie życia intelektualnego i być "au courant" bieżących wydarzeń światowych.

Nie usuwając męża ze swojego życia osobistego, wypełnia swe zadania w stosunku do dzieci tak, jak gdyby była sama, o ile on nie może lub nie chce dotrzymać jej kroku w wychowaniu młodego pokolenia.

Rady dla Gospodyń

Salatka z jaj

Tuzin na twardo ugotowanych jaj. Pół filiżanki topionego masła lub margaryny. Półteary łyżeczki soli. Dwie łyżki musztardy. Średnią łyżkę, posiekana. Pół filiżanki majonezu. Jedna łyżka śmietanki. Jajka drobno posiekać, dodać masło, sól, musztardę, cebulkę i majonez, rozcińczony śmietanką. Wymieszać dokładnie i dać do kwartowej formy lub do blaszki z osmioma przedziałkami, wychłodzić przez kilka godzin i podać na listkach, zielonej salaty lub na młodej rzęźszce.

Chleb bananowy

1 1/2 filiżanki miązgi z bananów, 1 jajko, dobrze ubite, 1/4 filiżanki roztopionego 1/13 filiżanki przesianej mąki, masła, 1/2 łyżeczki soli, 1/3 filiżanki cukru, 2 1/2 łyżeczki sody do pieczenia.

Miazgę bananową zmieszać z jajkiem i roztopionym masłem. Razem przesiać suche składniki, które trzeba dodać do miazgi i wymieszać. Wlać ciasto do blachy wysmarowanej masłem 9x5x3 i piec przez 50 minut.

Zupa jarzynowo-dietetyczna

5 marchwi, 2 pory, 1 mały seler, 4 - 5 ziemniaków, 2 kalarepek, łyżka zielonej siekanej pietruszki, łyżka masła, 2 żółtka, sól, odrobina cukru.

Wszystkie umyte, obrane i pokrajane jarzyny ułożyć do 2 litrow wrzącej wody i gotować szybko pod przykryciem. Gdy

miękkie — przetrzeć je przez sito, dodać sól i odrobinę cukru, mocno podgotować i zaciągnąć żółtkami (żółtka rozetrzeć w garnuszku, dolać gorącej zupy i po wymieszaniu wlać do garnka z zupą mocno podgrzewając, tak jednak, jak nie zagotowała). Po odstąpieniu w ognia zmniejszyć świeże masło i zieloną pietruszkę. Zupę można podać z grzankami bułki, sucharkami lub groszkiem pływającym.

NIE SMAŻYĆ NA MASLE

Smażyć należy na smalcu, margarynie lub oleju. Nigdy nie na masle. W wysokiej temperaturze, koniecznej do smażenia, masło traci swe witaminowe wartości. Masła należy więc używać w stanie surowym, czy to dodawane do potraw już po ich przyrządzeniu, czy jako "smar" do chleba.

Surowe żółtko dodane do sosu, zupy czy puree z jarzyny podnosi w znacznej mierze wartość odżywczą i smakową potrawy. Dodatek taki jest bardzo wskazany przy wszelkich dietach wzmacniających, dla chorych i dzieci.

Rabarbar wbrew mniemaniu wielu gospodyń, nie jest jarzyną bogatą w witaminy. Zawiera natomiast szczeniawy, wpływające na strącanie w organizmie wapnia. Różowe apetyczne lodgry rabarbaru zachęcają do kupna już od wczesnej wiosny. W dniu kiedy podajemy rabarbar rodzinie naszej starajmy się zwiększyć nieco porcję mleka czy twarogu.

Porcja jarzyn powinna być "żelazna" pozycja w codziennym posiłku. W jakim chleb przychodzi tru

KROMKA CHLEBA

Chcecie wiedzieć ludzi młodzi, jak pozostawić chleb się rozdzieli, ile pracy podjąć trzeba, aby zdobyć kromkę chleba?

Gdy ktoś chleba potrzebuje, wiadomo: w sklepie go kupuje, jak tam jednak chleb przychodzi O to, co się wiedeć godzi...

O, młodzieży, praca sroga, do tej kromki długa droga: Od jesieni do póź lata, Wciąż się móżół z potem swata.

Orać ziemię i bronować — W tak spulchnioną ziarno chować, Aby wilgoc zawsze miało I stokroutny plon wydato.

Z wiosną zboże z pnia wystrata, Wnet dojrzeje w sroaku lata, Węc niebawem trzeba skosić I do gumna sucha znosić.

Młócić, potem ziemię w mięynie, A że z ziaren mąka spięynie. Do piekarnia wieść ją trzeba, On przemieni w bochen chleba.

Więc wiedeć, młodzi ludzie, W jakim chleb przychodzi trudzie, Ilek pracy tu potrzeba Na tę skromną kromkę chleba.

F. J. Lazor

"Nie jestem stąd..."

Nie jestem stąd, nie jestem stąd — Ja, co tak ukochałem ziemię. Daleko mój ojczysty łąd I tylko w nim jest ocalenie.

I tylko w nim pogoda dnia Nie zmaconego bitwą burzy — A jeśli iza — to tylko iza, Co jeszcze wyższy zachwyty wróży.

A jeśli jęk — to tylko jęk, Który radości zabrzmi dźwiękiem, A jeśli lek — to tylko lek, Ze serce od zachwyty pęknie.

A jeśli krok — to tylko krok Nieobciążony, nad wiatr lekki, A jeśli wzrok — to tylko wzrok, Który prześwietla wszystkie wieki.

A jeśli dłoń — to tylko dłoń, Dotykająca nietykalne, A jeśli woń — to tylko woń, Zapachy ducha całopalne.

A jeśli słuch — to tylko słuch, Któremu głosem jest milczenie. Tam jest ojczyzna — tam mój duch Pokój odnajdzie — ocalenie!

Tam tylko płuca znajdują wiatr, Który na wieczność je nasyci — Tam jest mój kraj — i tylko tam Śmierć mego życia trysnie życiem!

Tam jest mój kraj, tam jest mój łąd I tylko w nim jest ucieiszenie — Nie jestem stąd, nie jestem stąd Ja, co tak ukochałem ziemię!

Wojciech Bąk

O. PAWEŁ WĄSOWSKI - Kapucyn

WĘDRÓWKI LEWIŃSKICH czyli o wychodźstwie polskim sod zaboru pruskiego

W Gubernii Kwidzińskiej — dzisiejsze województwo Bydgoskie, w pobliżu miejsczeczka Czersk, na usci i Parafii Lag, mieszkała rodzina Lewińskich. Było ich trzech braci: Jan, Józef i Franciszek. Siostr nie mieli. Gdy dorosli, poženili się. Jan pojął za żonę Katarzynę Sikorę, a ich dzieci nazywały się: Antoni, Józef, Filip, Izydor i Anna. Ta ostatnia swego czasu, poślubiła niejakiego Kaldzińskiego. Antoni majstarszy syn Jana, urodził się 13-go lipca 1879 roku, a gdy jego rodzice i krewni wyjeżdżali do Brazylji, liczył rok. On to opowiada wiele zdarzeń tu opisanych.

Do Brazylji

W tamte lata rozeszła się wieść po Prusach, że Brazylja przyjmuje emigrantów i obdarza ich dobrymi ziemiami; agenci emigracyjni, zaś, namawiali prosty lud i obiecali mu złote góry. Ta pogłoska ustrząsła umysłami i pokusila do dalekiej wędrówki.

Lewińscy, jako i wiele innych, nie mieli się źle; jednak, wysprzedali swe majątki i na swój koszt — puszcili się w daleką podróż. Trzej bracia wyruszyli do naszego kraju w 1880 r. a z nimi wielu przyjaceli i znajomych, mianowicie: Haremy — parę rodzin —, Babinscy, Mokwy, Kowalewski, Bielski, Miszewski, Buski, dwóch Polłomów, Zygowski, Waśniewski, Danielski, Górski, Sikora, Belinek, Merchel, dwóch Prychów, Zeigler, Sikorski (różna od Sikory), Reszchów, Zeigler, Głaner, Zróca, Wąs, Habowski, Kuczkouscy, Głaner, Zróca, Wąs, Habowski, Gromouscy, Rejmusy, Machajewski, Stormow-Czarnowski, Kurek, Zych, Zybura, Szablowski, Czajczyski, Jerzewski, Legowski, Glinkouscy, Zygarski, Spica, Pestka, Lipski, Osowski, Wicinka, Warembiery, Czerwiński, Samplawski, Bruski, Trzech Bęgrów, tak przewanych, ale akuratnie

tu nad Rio das Antas ziemie są górzyste, pełne kamieni, a pokrywał je gęsty bór, bez żadnej zagrody, bez żadnego chroniska!... I cóż teraz? Wracać — niepodobna... Podróż pochłonięła oszczędności zabrane z Kraju. Trzeba się poddać losowi! Węc, choć nie chcąc, każdy obrat sobie kolonje, gdzie mu się spodobało.

Jedni osiedli po prawej krawędzi rzeki Rio das Antas, w Santa Bárbara (Mun. Guaporé) i na linii Osme (Veranópolis); drudzy, po lewej stronie Rio das Antas, w Santa Tereza i Faria Lemos (Mun. Bento Gonçalves), ostatni, na linii Azevedo Castro, która należała do Conde D'Eu (Garibaldi), ówczesnego Dystryktu Bento Gonçalves. Po obraniu miejsczka każda rodzina, jak mogła, zaczęła się gospodarzyć na swej "kolonii".

W Azevedo Castro

Linia Azevedo Castro leży poniżej Carlos Barbosa, dalek oddzielnego municypium. Zamieszkało na tej linii trzydzięć rodzin naszych emigrantów, między którymi i trzech braci Lewińskich, a trochę później i Smagorzewski.

Początki zawsze twarde; a cóż dopiero zmaganie się z dąską naturą w dziewięćmi lasach. Pierwszy kłopot z pobudowaniem. Ale gdzie budować? Najpierw trzeba było zrabcać las. Węc wzięli się do rąbania, a tymczasowo mieszkali w lesie, w skłoczonych na grzędzie szalaszach.

(1) — Pisze mi Przew. Ks. Prałat, Piotr Wastowski (22-III-1961 r.), że gdy bawił w Polsce (listopad 1958 - wrzesień 1959 r.) rozmawiał z kilku krewnymi rodzin powyżej wymienionych, którzy jeszcze mieszkają w Leżu i pamiętali wyjazd swych krewnych i znajomych. Józef Hamerski, dziadek znanego Prałata, wyjechał do Brazylji w 1884 roku. Aby upamiętnić swój wyjazd, wystawił i dał poświęcić wielki przyrożny krzyż. (W czasie wojny Niemcy zburzyli krzyż. Teraz stoi nowy krzyż na tym samym miejscu, naprzeciw dworca kolejowego Lag.)

(C. d. n.)

Kawka ROLNICZY

WYNALEZIENIE CHOMATA przyczyniło się do zniesienia niewolnictwa w świecie

Gdy się mówi o dawnym niewolnictwie, to zaraz przychodzi na myśl wielka rewolucja chrześcijaństwa, które przez samą siłę moralną zdolało znieść te instytucje sprzeczne z podstawowymi zasadami ludzkości.

Otóż, ostatnie badania historyków i archeologów potwierdzają wnioski Lefebvre des Nouettes, który trzydzieści lat temu wykazał, bez holdowania bezwzględemu materializmowi, że zniesienie niewolnictwa było bezpośrednim wynikiem niektórych wynalazków technicznych, w pierwszym rzędzie... chomata. Świat starożytny, pomimo naukowych odkryć w dziedzinie fizyki i medycyny, pozostał zawsze światem pozabawionym energii. Jeśli chodzi o maszyny, to znał on tylko "maszynę" ludzką, pomimo różnych narzędzi, którymi się ona posługiwała. Z maszyn-zwierząt, znał on o proces bydła, które używano do uprawy roli przy pomocy prymitywnego pługa, słazhetne zwierze konia. Pomiędzy całe swej sily, koni jednak nie mógł się stać dostatecznym "motorem", ponieważ nie wiedzianno jak go zaprzęg nalezyc.

MAŁA WYDAJNOŚĆ

Chomato Greków i Rzymian było zwykłym rzemieślnikiem, jakby obrozą przywiązana do dyszła, co uściślano sąję. Gdy zwierze musialo silniej ciągnąć zbyt ciężki pojazd, to się dusilo. Łatwo można zdać sobie z tego sprawę z rzeźb i starych fresków. Dlatego też trzeba było zaprzęg dwa, a nawet cztery konie, aby mogły ciągnąć pojazd z większą szybkością z dwoma czy trzema osobami.

Stąd też pochodziło to "dumne" trzymanie się rymaków starożytności: męka zaprzęgu zmuszała ich bowiem do podnoszenia sztywnych mięśni i grubej, aby jak najwięcej ciężaru sprężano na pierś. Ciężkawy pod tym względem jest Kodeks Teodojusza. Najwyższą normę dla cesarskiego towaru przewozonego ustalono zaledwie na pół tony. Znacząco, że dwa konie nie mogły w ówczesnych warunkach uciągnąć próżnego wozu naszych gospodarzy.

MNISII, ZWIASTUNAMI POSTĘPU

Pierwszym dokumentem, przedstawiającym nowoczesne chomato, opierające się na łopatkach konia jest rękopis z X wieku. Jednak dopiero w XII wieku dokumenty przestają przedstawiać dawne zaprzęgi. Powoli nowe chomato udoskonalano. Równocześnie poszły za tym inne zmiany: ten koni ciągnie normalny wóz, sochę, czy też bronie, takie jakie wi-

dzimy np. na dywanach Baueux.

Mozna jednak zauważyć, że w tej epoce już dawno zniknęło niewolnictwo. Lecz tak w istocie nie było. Pozostało ono, lecz pod innymi formami. Zniknęło ono całkowicie dopiero wówczas, gdy zakonnicy-karczownicy ukazałi się na Zachodzie, głosząc równocześnie miłość bliźniego, równość wobec Boga oraz rozpowszechniając techniczne nowości. Przede wszystkim chodziło o chomato, później o sochę i następnie o wiatrak, który wyzwolił wieśniaka i jego żonę od męczącej pracy rozglatania ziaren na mękę.

INNE NOWOŚCI

Niezwykły rozwój różnych nowości, które doprowadziły

KRONIKA SPORTOWA

★ Wyniki ligi połudn.-paryskiej: Irati - Primavera 2x0, Guarani - Atlético 2x1, Coritiba - Seleto 1x1, Olimpia - Rio Branco 4x4, Britania - Operário 2x2.

★ Liga paulistańska: Santos - Taubaté 4x2, Palmeiras - Juventus 4x2, São Paulo - Jabaquara 1x0, Guarani - Comercial 0x0, Corinthians - XV Piracicaba 2x2, Portuguesa Desport. - Portuguesa Sant. 2x0, São Paulo - Esportiva 4x1, Santos - Juventus 3x1, Portuguesa - Jabaquara 4x1.

★ Liga gauchońska: São José - Rio Grande 6x0, Inter-

do kucia koni oraz równoczesnej zmiany kół i wozów, stanowili w tych oddalonych czasach taki sam wielki postęp, jak ten, który obecnie przeżywamy. Z jedną jednak różnicą: wyzwoili w znaczeniu dostojnym człowieka. Podczas gdy teologowie i Ojcowie Kościoła naucałi do tego czasu rezygnację z niewolnictwa, nie mówiac nie o znieszeniu niewolnictwa, bez którego nie mogłoby być wówczas do pomyslenia zadanie społeczeństwo, zakonnicy po 1000 roku czynili z wywołania niewolników obowiązkiem sumienia.

Z tego wudu, jakim było połączenie ideałów duchowych z rzeczywistymi środkami materialnymi, zrodziło się to, co się nazywa cywilizacją zachodnią.

J. de Seran

nacional - Cruzeiro 3x1, Flamengo - Floriano 2x1, Grêmio - Aimore 1x1, Pelotas - Juventus 1x1, Guarani - Farroupilha 2x2.

★ Liga argentyńska: Independiente - Huracan 3x3, Estudiantes - Ferrocarril 1x0, Chaacaritas - Argentinos 2x0, River 1x0, Atlanta - Rosario 2x1, Racing - Velez 1x0.

★ Spotkania i międzynarodowe: Polska - Dania 5x1, (towarzyskie). Meksyk - Paragwaj 1x0 i 0x0. Paragwaj wyeliminowany z mistrzostw świata! Sporting (Portugalia) - Austria 1x1.

★ W spotkaniu o Puchar Brazylii - drużyna Bahia FC zwyciężyła Fortaleza 3x2, klasyfikując się do rozgrywek półfinałowych, w której spotka się z América (Rio) i Santos (São Paulo).

★ Drużynowe mistrzostwo Polski w tenisie zdobyła reprezentacja Legii (Warszawa), bicąc poznańską Wartę w stosunku 8x3.

★ Narciarskie mistrzostwa świata (w początkach 1962 roku), odbędą się w Zakopanem. Dotąd zgłoszyli swą udział: Szwecja, Japonia, Kanada, Finlandia, Jugosławia, Włochy, ZSSR, Czechosłowacja, Niemcy Ludowe i Rumunia.

Drobne Wiadomości Gospodarcze

● Właściciele pól kawowych w Terra Boa (Północna Parana) użyłi z wielkim skutkiem preparatu DIFTEREX do walki z gasienicami (lagarta da folhagem), które pojawiły się w tamtejszych fazendach kawowych.

● Nowy typ preparatu powodującego opadanie liści z krzewów bawelny, jeszcze przed zborem, wynaleziono w Stanach Zjednoczonych pod nazwą DEF. Jest to proszek, którym pulweryzuje się krzewy bawelny, używając 1.000 do 1.500 gramów tego proszku na jeden hektar. Preparat ten powoduje opadanie liści w 90 proc., ułatwiając tym sposobem zbiór bawelny.

● Mszyce (zwy drzewne) powodują wielkie szkody na drzewkach owocowych. Rozmnażają się one w ciągu 4 - 5 razy na rok. Niszczą one tak kore jak i liście drzew owocowych. Do walki z tym szkodnikiem doskonałym środkiem okazał się SELINON 1% oraz FOLLIDOL 0,1% który pulweryzuje się drzewka.

● Kolumbia posiada obecnie trzy marki kawy sproszkowanej, którą sprzedaje do Japonii, Australii, Tajlandii, Australii i Nowej Zelandii.

● Coraz więcej rolników interesuje się nowym typem kukurydzy "milho hibrido", dającej zbiór o 100 procent większy, aniżeli kukurydzy zwyczajnej. Jedyną niedogodnością w jej uprawie jest to, że co roku trzeba nabyć nowe ziarno z São Paulo lub Rio Grande do Sul, od tamtejszych Sekretariatów Rolnictwa.

● T. zw. reformę rolną lub agrarną można i należy przeprowadzić, dzieląc wiel-

kie polacie nieużytków pomimo nie posiadających własnej ziemi. Przedtym jednak konieczną jest trezcza naucały tych ostatnich sztuki uprawy gleby i zapewnić im opiekę techniczną oraz łatwy zbyt plodów rolnych. W przeciwnym razie, ziemi rozdane staną się nadal nieużytkiem.

● Cukier jest artykułem luksusowym w Chinach Komunistycznych, ponieważ na jednego Chincezka przypada zaledwie 1 kg. cukru na rok. Cukier kosztuje najtaniej w Chile, Perii i Gujanie angielskiej. Najdroższy zaś jest w Turcji, Korei i Jugosławii.

● Brazylia posiada obecnie w składach 40 milionów worków kawy, które kosztą przechowania i wynoszą 200 milionów kruczejów na miesiąc.

● Doświadczenia przeprowadzone w Stanach Zjednoczonych wykazały, że kukurydza wymaga 4 razy większej ilości wody, gdy nie otrzyma dostatecznej ilości nawozu. Nawoz bowiem wpływa, że korzonki kukurydzy idą głębiej w ziemię, zachowując łatwiej wilgoc.

● Z portu Santos wysłano do Urugwaju transport 63 tys. worków cukru brazylijskiego, wartości 50 mln. kruczejów. W najbliższym czasie wysłie się transport 166 tys. worków cukru krajowego do Republiki Marokańskiej.

● Specjalna Komisja Brazylijskiego Instytutu Kawy, mając do swej dyspozycji kilkun. specjalistów zagranicznych, przeprowadzi dokładne oszacowanie i sprawozdanie z terenów tych stanów gdzie uprawia się kawę na większą skalę. Celem tej pracy jest podniesienie jakości i wartości tego produktu.

● Ameryka Łacińska przyjmie w ciągu roku 1962 tylko 86 tys. emigrantów, ponieważ tylko dla takiej liczby przewidziano jest pomoc techniczna przez Międzynarodowy Komitet Migracyjny.

Gdy owcom brak soli...

Pierwszym objawem niedoboru soli jest urata apetytu, owce chudną, weina ich traci połysk, staje się matowa oraz sztywna i szorstka. Skóra również jest mniej elastyczna i bardziej twarda. Owce stają się bardzo wrażliwe na dotyki, głównie w okolicy grzbietu.

Zwierzęta często żyją i gryzą drewno, oraz obliżają ozdziel obstrugi. W wyniku niedoboru soli owce często zie

wykorzystują pobierany pokarm. Występuje lizawość. Macloarki często ronią. Lizawość objawia się zjadaniem ściółki przesiąkniętej moczem, wyrzwanie zabrudzonej wełny, picie mgnojwki, obliżywanie ścian u drzwi owczarni.

Aby tem uzapobiec należy podawać owcom lizawki, umieszczone w wiszącym koszyku.

* * *

SEWER

M A T K A

65

włosku wisianno życie jej syna, rozplakała się. Dla honoru i ulgi kumie, plakała i Rakocznina. Szymon stał zadumany, czuł się zgnębiony siłą wyższą, której ulec musiał.

V

Magda odprowadziła chłopaków swych do Krakowa. Młodszego chciała dobrze ulokować, kupić mu ubranie, wyprosić u dyrektora stypendium dla Antosia, no i pohulać z Władkiem, pokazać miasto, kościoły, Zamek, być z nim na Kopcu. Serce jej drżało na samą myśl tej wielkiej uciechy, że jej ukochany chłopak będzie razem z nią rozmawiał o tych dziwach pracy ludzkiej, razem z nią się cieszył.

— Boże — Boże — powtarzała w duchu — jakież Ty dobry i miłosierny, kiej tyle od razu dajesz uciechy!

Lgnęła do dzieci swych nie tylko sercem matczynym, ale i duchem. Przez wielką miłość dusza jej rosła, umysł lanknął, serce szlachetniało.

O szóstej, przed wieczorem, stanęli w Krakowie. Różniej im było z małym pakunkiem, który niósł Antos, skrzynia została u piekarkowej.

Wyszli na miasto. Władek oszołomiony tłumem ludzi, odjeżdżających powozami, nawojuwaniami przekupniów, wielkim miastem, trzymał się spódnicy matki.

Magde ten objaw podziwu i strachu cieszył niezmiernie. Co to będzie — myślała — gdy rynek zobaczy.

— Weszli na planty.

— Widziałeś taki ogród i tyle w nim gości?

Chłopak, zapatrzony, ogłuszony, nie odpowiadał.

— Chodź! patrz, dziwiuj się i ciesz, jak ja, matka, cieszę się, że tu przywiodła i patrzeć z tobą mogę...

Władkowi oddech zapierał płuca z wielkiego wzruszenia. Na młodą fantazję chłopca za dużo wrażeń odrazu wpakowało się pod czaszkę. Antos zobaczył pustą ławkę, poskoczył do niej, zapraszając matkę i Władka. Usiedli naprzeciw teatru.

— Władek, jakże ci się wydaje?

— Cóż to za kościół? — zapytał chłopak, wskazując ręką.

— To teatr, co w nim grają sztuki takie, co przywoziłeś.

— Szekspira? — zapytał.

— I inne, komedie, dramaty...

— Komedie — powtórzyła matka.

Władek spojrział na matkę miłosiernie.

— Antos, byłeś tam? — spytała Magda.

— Coś ze trzy razy.

— Drogo?

— Za dwie szóstki, a już za trzy to galanto widać.

— Pójdziemy — rzekła. — Co nie mamy pójść, jedno życie...

Władek pociągnął ją ku sobie i pocałował.

— A teraz — mówiła dalej — pojedziemy tą samą drogą, co rok temu i wstąpimy na jużynę, w to samo miejsce, pamiętasz Antos?

— Doskonale, ale pojedziemy przez Floriańską bramę i Floriańską ulicę, a potem skrócimy na prawo.

— Wstali.

— Prowadź, jako świadom drogi.

Poszli szybko pod mury teatru i stanęli.

— Cicho leż i czekaj. Bo kiej Pan Bóg chciał pokazać znak, to ci nic nie będzie. Cud, cud! — powtarzała uroczyście, matka, a za nią kobiety.

Wrócili światowcy z narzędziami.

— Tędy musi iść przepok — wołał Szymon — to go najsmadniej wyciągniemy.

Rzucili się do roboty. Pomagał im Antos i kobiety, odgrzebując liście. Robotą szał gorączkowo, lecz trudno, chodziło o to, aby nie odtknąć drzewa, a zrobić taki otwór, przez który chłopca można by przeciągnąć. Przeszkadzały poplątane korzenie, Szymon chwycił za siekiere, uderzył.

— Tatusiu — mówił Władek — drzewa drżą od uderzeń siekiery i mogą się zsunąć.

Wszyscy pobledli ze strachu.

— Drzewa wiszą w włosku — szepnęła jedna z kobiet.

Szymon rzucił siekiere, zawołał o ośnik i nim przecinał korzenie. Pomagali mu światowcy. Motyki swistały w powietrzu, łopatomi odrucano odkopaną ziemię.

— Już, już — szeptała blada o zsiniałych wargach Magda.

Szymon zapał za nogi chłopaka i delikatnie wyciągnął go otworem. Władek wyprostował się, ryknął serdecznym płaczem i skoczył do matki.

— Jest całutki, zdrów, a nad nim zawisł palec Boży! Jest moje dziecko, dla którego Bóg pokazuje znaki!

— Prawda — powtarzali wzruszeni światowcy, za światowcami kobiety.

Władek pocałował ojca w rękę i uściśkał Antosia. Czy to skutkiem wykopania ziemi, czy poruszenia drzewa przez odcinanie korzeni, czy też nadgnył pierń nie mógł dłużej znieść ciśnienia, dość, że drzewa zaczęły się obliżgiwać, trzeszczeć i opadały na ziemię w miejscu, gdzie leżał Władek.

— Cud! — krzyknęła Magda i padła na kolana, za nią kobiety, za niemi światowcy z odkrytymi głowami, Władek i Antos, a na ostatku Szymon błąd, osłupiał.

— A słowo ciała się stało i mieszkało między nami — powtarzała Magda, wznosząc w górę ręce i pochylając głowę, za nią zbrany lud.

— Abraham związał Izaaka i chciał ją oddać na ofiarę Bogu; a niol miecz jego zatrzymał i wskazał mu baranka stojącego w krzakach! Tak i dziś chłopca mi ochroni, a wotu zabił na znak, że zwierzę służy człowiekowi.

— Do wotu, do wotu! — zawołał światowcy, łakomi na mięso. Za nimi poszedł zamyślony, wzruszony Szymon. Skinął na Antosia.

— Leć po wóz, musimy go zaciągnąć do domu...

Schodzili z lasu, niebo się rozpogodziło, a do znak łaski i przymierza trzy tęcze jedna nad drugą zawisły.

— Patrzcie! — mówiła Magda — Bóg chce z nami zgody, gdy tylko wartni Jęgo łaski będziemy.

Antos leciał naprzód, za nim kobiety, aby opowiadać cud; niecierpliwość ich paliła. Magda, z nią Władek, teraz dopiero wystraszony i

Kącik Lekarski

OSOBLIWOŚCI RODZAJU LUDZKIEGO

O BLIŹNIĘTACH PRAWDZYWYCH I NIEPRAWDZYWYCH

Nie o wszystkich osobliwościach spotykanych w rodzaju ludzkim będzie tu mowa. Nie będziemy mówić o ludziach, którzy urodzili się nie z pięciu lecz z sześciu palcami, nie będziemy mówić o karłach, ani też o olbrzymach, ani o kobietach mających większą niż normalnie ilość gruczołów sutkowych, nie będziemy też mówić o mężczyznach nie mających owłosienia, o ludziach, którym nigdy nie wyrastają zęby, ani o tych, w organizmie których nie ma gruczołów potnych.

Opowiemy tylko o tych osobliwościach, które niewiele tylko odbiegają od normalnych zasad biologii rodzaju ludzkiego.

Bliźnięta prawdziwe i nieprawdziwe

Stosunkowo częstym zjawiskiem osobliwym jest urodzenie bliźniąt. Są wszak bliźnięta prawdziwe i nieprawdziwe. Nieprawdziwe — pochodzą z dwóch macicznych jaj, prawdziwe zaś z jednego jaja.

Ciekawszymi dla biologii jest raczej rzadko spotykany przypadek bliźniąt prawdziwych. Na ogół bliźnięta prawdziwe rodzą się dwójkami, lecz bywa, że jest ich trzy, cztery, a nawet pięć — (słynne pięciorkaczki kanadyjskie). Bliźniaki prawdziwe są zdumiewająco do siebie podobne, są jakby jedną istotą, wydana na świat w kilku egzemplarzach. W medycynie znany jest wypadek, kiedy dwojaczki (prawdziwe), urodzone w Ameryce, były tak do siebie podobne, że rodzice — nie mogąc ich rozróżnić — zwrócili się do policji z prośbą o sporządzenie odcisków palców niemowląt.

Prawdziwe bliźnięta są zawsze tej samej płci, pod-

czas gdy nieprawdziwe mogą być płci odmiennej. Fakt ten jest dodatkowym dowodem — nie nlegającego już dziś wątpliwości odkrycia biologicznego — że pięć dziecka kształtuje się w zapłodnionym jaju.

Polembionia, powstawanie dwu lub więcej zarodków z jednego jaja, nie wynika (jak dawniej sądzono) z pierwotnego podziału zapłodnionego jaja na dwie komórki. Rozdwojenie się embrionu następuje w stadium późniejszym.

Dlaczego niektóre jaja w ten właśnie sposób rozdzielają się (albo dzielą na trzy, cztery lub pięć komórek zarodkowych)? Biologzy nie potrafią jeszcze odpowiedzieć na to pytanie. Dotychczas, na podstawie doświadczeń, zaobserwowano jedno: tendencja do polembionii jest tendencja "rodowa" i wydaje się, że to cechę dziedziczną kształtuje płęć męską.

Rezerwuuar... Części zamiennych

Prawdziwi bliźniacy są uderzająco podobni do siebie nie tylko zewnętrznie, lecz również wewnętrznie. Mają organy o identycznej właściwości biologicznej. Jest to bardzo ważne, ponieważ organy te można wzajemnie przeszczepiać.

W 1953 r. w Bostonie lekarze przeprowadzili zabieg przeszczepienia nerki zdrowego bliźniaka bliźniakowi choremu. Bracia nazywali się Ryszard i Ronald Herrick i mieli w czasie zabiegu po 25 lat.

W literaturze medycznej można znaleźć inne podobne fakty. Tak więc bliźniak — (prawdziwy) ma w drugim bliźniaku niejako rezerwuuar... części zamiennych. Biologzy prowadzą obecnie badania nad możliwością podobnych

przeszczepień między bliźniakami nieprawdziwymi. Doświadczenia na razie prowadzone są na myszach, ściślej na embrionach myszy.

Osobliwość w osobliwości

Zjawisko prawdziwych bliźniąt należy do osobliwości. Ale zdarza się jeszcze bardziej kapryśny wybrak natury, kiedy na jedną osobliwość nakłada się druga. Bywa np. tak, że dwa zarodki prawdziwych bliźniąt oddzielają się od siebie tylko częściowo. Przychodzą wówczas na świat bliźnięta syjamskie.

Wśród syjamskich bliźniaków, zróżniczeń wzdłuż kręgosłupa spotyka się często zaskakujące zjawisko, zwane w medycynie "situs inversum". Układ wewnętrznych organów jednego bliźniaka syjamskiego jest jakby odbiciem w lustrze układu drugiego bliźniaka. Serce po jednej stronie, prawe płuco (oznaczające się trzema

płatami) jest umieszczone po lewej stronie klatki piersiowej, podczas gdy płuco lewe (dwupłatowe) po stronie prawej. Watroba leży w lewej stronie jamy brzusznej, jak również śledziona i wyrostek jelita cienkiego oraz odbytnica są w prawej części brzucha.

Zjawisko "situs inversum", tzn. odwróconej budowy trzewi — o wiele rzadziej, ale jednak spotkać można również wśród normalnych, — prawdziwych bliźniaków. — Przy czym, jeśli są to dwojaczki, odwrócone trzewie może mieć tylko jedno z nich. "Symetria" zostaje więc zachowana.

Ale są rzeczy jeszcze dziwniejsze. Są ludzie, którzy nie urodzili się jako bliźniacy, a serce mają po prawej stronie. Więcej jeszcze: są ludzie, którzy nie urodzili się jako bliźniacy, a mają pełne "situs inversum" — odwrócone wszystkie narządy w klatce piersiowej i w jamie brzusznej.

Biologzy wysuwają tezę, że człowiek, który ma odwróconą budowę trzewi, a nie jest bliźniakiem — musiał jednakże mieć w tonie matkę bliźniaka, którego zarodek zginął.

Podajemy interesującą cyfrę: jak dotychczas, światowe piśmiennictwo medyczne zasymalizowało 650 wypadków, kiedy człowiek nie mający bliźniaka urodził się z trzewiami odwróconymi.

Trzy generacje — same córki

Jak już wspomnieliśmy, determinacja płci odbywa się w zapłodnionym jaju; dodajmy, że zależy ona wyłącznie od plemnika. Są dwie grupy chromosomów płciowych: grupa X "produkuje" dziewczynki, grupa Y — chłopcy. Ponieważ w nasieniu plemnik z chromosomami X i Y są w tej samej ilości, rodzi się mniej więcej tyłużi chłopców co dziewczynki.

Ale... są wyjątki, które również zaliczyć należy do osobliwości biologicznych. — Francuska literatura naukowa sygnalizuje następujące fakty.

Babka i dziadek pani B. mieli sześć córek. Wszystkie wyszły za mąż i wszystkie miały dzieci. — Były to same dziewczynki: 3 plus 2 plus 2 plus 4 plus 3 plus 9 — razem 27 córek. Potomstwo pani B. i jej sędmiu siostr składa się też z samych dziewczynki: 12 plus 9 plus 5 plus 4 plus 3 plus 2 plus 2 — 39 córek. W sumie — trzy generacje i 72 dziewczynki na 72 porody.

Może mniej "imponujący", lecz również osobliwy jest przykład innej rodziny, w której w ciągu 10 generacji urodziło się 33 chłopców i tylko dwie dziewczynki, przy czym pięć jednej z dziewczynki była przy urodzeniu dość wątliwa, druga zaś dziewczynka umarła, gdy miała dwa lata i niewiele o niej wiadomo.

Takiego zjawiska biologa jeszcze nie umie wytłumaczyć.

Oprac. E. Ł. na podstawie Jean Rostauda, "Faisez na nauce i — fałszywe nauki".

Oticia Curitiba
CURITIBA
PONTA GROSSA

UŚMIECHNIJ SIĘ...

CZY MOŻNA...
Mały chłopiec ukarany przez ojca przybiega z płaczem do matki:
— Mamu, czy z ojcem można się rozwieść?

WIARA
Ludzie uwierzą nam we wszystko, jeśli tylko powemy im to szeptem.

ANECDOTY O SŁAWNYCH LUDZIACH

● **Tomasz Mann** podarował swemu synowi, Klausowi, który też pisał, egzemplarz swej książki z następującą dedykacją: "Drogiemu kolezce — pełen nadziei ojciec".

● **Kiedy Juliusz Cezar** przybył do brzegów Afryki opuszczał statek, zaraz przy pierwszych krokach na lądzie potknął się i upadł. Każdy inny w tych czasach uważałby to za zły omen, Cezar jednak leżąc jeszcze na ziemi, zawołał:

— Ziemi Afryki! Biorę cię w swe ramiona!

● **Walter** zauważywszy w przedpokoju pewnego bogatego szlachcica kilkadziesiąt peruk, wykrzyknął:

— Istnie cuda! Tyle peruk dla człowieka, który w zupełności nie ma głowy!

● **Pewnego razu Kipling**, przeglądając abonowaną — przez siebie gazetę ku wielkiemu zdziwieniu znalazł w niej wiadomość o swej śmierci. Pisarz wysłał więc do naczelnego redaktora list następującej treści:

— Pańskie pismo donosi o mojej śmierci. Ponieważ jest ono zwykle dobrze poinformowane, również i ta wiadomość jest chyba ścisła. Wobec tego uprzejmie proszę o anulowanie mojego abonamentu, który mi na tamtym świecie nie będzie już potrzebny!

KONKURS

Pewien Amerykanin ogłosił, że poszukuje dobrego zofera. Spośród zgłaszających się wybrał trzech kandydatów, by poddać ich próbie. Zaprowadził ich na górską serpentynę i zapytał:

— Jak blisko skraju przejechać?

— O pięć centymetrów! — wykrzyknął z dumą pierwszy. Drugi był mniej pewny siebie. Wymienił ćwierć metra. Trzeci — przeknął nerwowo silną i rzekł:

— Jeśli mam powiedzieć prawdę, nie przejechałbym tędy za nic w świecie.

Posade otrzymał trzeci kandydat.

NOWA POTRAWA

Plemię ludzoczeń podobyło badacza naukowego kóbrzy przywiązano do słupa zaskaka na swój dalszy los. Nagle zbliża się do niego młoda kobieta plemienia płałającego.

— Jakie ty miś imię?

— Jack Smith.

— Dzielę się. Ja muszę sprowadzić jądospis.

PRZEZORNOSC

Milicjant zatrzymał na szosie odkryty szczerze wóz i pyta woźnicę:

— Co tam wieziecie, oby-watelu?

— Siano — odpowiada szczerze woźnica.

— A dlaczego tak cicho mówicie?

— Zeby koń nie usłyszał.

DOBRY SPOSOB

— Widzę, że na fajkę kazałeś sobie zrobić portret inny...

— Tak, choć biewem odzwyczaj się od palenia.

SNOBI I KARTOFLE

Znany angielski dramaturg i powieściopisarz Somerset Maugham, zwierzył się swym przyjaciółcom:

"W ciągu swoich 88 lat życia znienawidziłem dwie rzeczy: słońbaw i gotowane w wodzie ziemniaki. Jest tylko ta różnica, że dodając soli i masła można ulepszyć kartofle, ale na słońbaw nie ma absolutnie żadnej rady".

REFLEKS

Lekarz skończywszy badanie pacjenta:

— Bedzie pan był ostent-dziesiąt lat.

— Ja już mam osiemdziesiąt lat.

— No, nie mówiliem?

roztrzęsiony, trzymał się spódnicy matki, idąc prawie w lunatycznym śnie.

Nie umiał sobie zdać sprawy z minionych wypadków.

— Władek, jakże to było? — pytała go matka.

— Nie wiem, nie wiem — szeptał. — Zobaczyłem drzewa z okropnym jękiem leące na mnie, cosik mnie odrzuciło w bok i obudziłem się.

— Znak — powtarzała. — Bóg dał znak, ten, że napród rodu-muchał go w moim sercu. Bo gdzieżby, jeśli by nie w sercu matczynym? Ale ludziska matki nie usuchał, pokazał drugi znak.

Pochwyliła chłopca i tuliła do siebie.

— Matusiu, kiej Pan Bóg chce, żebyśmy poszedł do miasta, to na podziękowanie Mu będę się dobrze uczył, będę dobry i sprawiedliwy.

— Wiem, wiem, że będziesz dobry i sprawiedliwy, bo dobroć w tobie od malenkości jest. A że będziesz się dobrze uczył, to także prawda, bo inaczej znakuby nie było.

Przed domem czekała na nich gromadka kobiet i dzieci przywitać chłopca, na którym zawisł znak Boży i pokłonił się jego matce.

Kobiety gładkały Władka i całowały, dzieci patrzyły na niego z szacunkiem strachu. Magda opowiadała poważnie historię wypadku językiem czarnej księgi.

— Nie wierzycie, idźcie i obaczcie. A ja wam mówię, że do tego miejsca ludzie jak do świętego schodzą się będą. Idźcie pierwsze, bo to łaska Boska. Kobiety, chciewe łaski, poszły.

— Matusiu — mówił Władek — zimno mi jakoś i pić się chce, dy-goczę z tego leku i całej historii...

— Co nie masz dygotać, kiej byłes tak blisko Boga!

Dała mu napić się mleka, wpakowała do łóżka swego pod pierzyne i otuliła. Chłopak zasnął.

— Stato się, czegoż pożądała!

Wzruszona ukiełła przy łóżku, na którym spał chłopiec, podniosła w górę ręce i natchniona mówiła głośno:

— Zratowałaś mnie, Panie Boże, aby to ziarno, co z Twej łaski padło w me serce, wykwitło. Panie, dziękuję Ci. Siedmioma mieczami przebiłes serce Matki Twego Syna, a mnie dałaś ukontentowanie.

Wstała, usiadła na ławie, rozwarła czarną księgę z żywotami świętych, czytała, lecz myśli złapać nie mogła. Radość szarpała jej serce.

— Szymus — myślała — ani pomyśli teraz opierać się. Takiego trzeba było dla niego znaku!... I ziarno nasienia, rzuczone ręką Boga w serce moje, wykwitło!

Dopiero to latać będę do Krakowa do dzieci moich, do ich nauki i sama coniebadź pożywie przy nich!

Schwyciła jeden zeszyt Szekspira, czytała, lecz jej się w głowie ma-ciło, nie mogła zrozumieć, nie była w stanie myśli skupić. Zaczęła myśleć o dzieciach i ten kierunek myśli był dla niej najrozkośniejszym.

Trzeba teraz chłopcu uszyć wyprawę, koszul choćby ze cztery i jakieś ubranko, aby się przeciw mógł pokazać między ludźmi. Kiej nad Władkiem znak, to Antosz pewnie stypendium dostanie. Na jednego przeciw wystarczy. Co nie mamy wystarczy? Jedna kasa zapłacona, a druga za dwa lata się skończy. Jakże jestem rada, że nad mym dzieckiem chwała rozpościera swe skrzydła, a Bóg znaki zysła. Czym będzie, na-

jakiego człowieka wyrosnie, czy w pismach sławę uczyni, czy kościóły będzie budował, czy ludzi uczył, lub jakie inne cudowności robił... Boże, Boże, zawsze dziękuję Ci!... Scierpiam, zobaczywszy chłopaka pod stosem drzewa, ale jakem sobie pomyślała: znak, rozradowałam mi się serce... Cztery koszuliny wystarczy i dwa ubrania, a może jakim cudem Antosz postara się o palto na zimę. No, no, kiej tyle się zrobiło, to o resztę fracha. Sam Pan Bóg wyciąga chłopaka ze wsi, to teraz będzie o niego dbał...

Późnym wieczorem wrócił Szymon z Antosiem z miasta, wydobył pieniądze z trzosa i położył je na stole.

— Weź wszystkie — rzekł do żony — bo to jego — wskazał oczami.

— Nie chęć z nich ani centa. Rzeźnik kupił mięso i dobrze zapłacił, za skórę dostałem dwadzieścia papierków... Może wystarczy, a jeśli nie wystarczy, zapożyczę się a dam. Jakem zobaczył chłopaka pod stosem drzewa wiszącego na wiosku, a tu nijakiego ratunku, o małym nie padł z tego leku... Co Pan Bóg z niego zrobi, nie wiem, ale Mu go oddaję, niech go weźmie, kiej chce.

Otarł ręką zroszone czoło i izy świecące w oczach. Pocałował żonę.

— Nie gniewaj się na mnie, mój Szymusiu — odparła Magda — ale Bóg rzucił w serce moje ziarno, wszedło, rosło i nie mogłam być inna, tylko taka, jaka jestem.

— Bądź taka, jaka jesteś, bo ci ze ślepiów wyziera rozum i łaska Boska. Czekalaś na znak i znak przyszedł. Przecież i ja nie zegno nie chciałem, jeśliś sobie życzył, aby chłopak został na własnym zagonie. Ale jeśliś tam — spojrzaj w górę — inaczej chce, niech się stanie jak chce. Okrutnie mi żal dziecka.

— Szymus, a przecież go będziesz miał na każdziuskie święta, a jak przyjdą wakacje, to całe dwa miesiące możesz się nim cieszyć.

— Pewno, ale to już nie mój, nie będę wiedział, jak do niego gadać, czy jak do urzędnika, czy jak do syna.

Mocno wzruszony, nieznacznie rękawem otarł oczy. Ruch ten spowodowała Magda, przyskoczyła do niego.

— Zawsze to twoje dziecko i tak go wychowam, że cię będzie szanował, jak w przykazaniu. Czuj ojca i matkę twoją.

— No, niechta — szepnęła Szymon — zawsze to będzie urzędnik, a nie moje dziecko, chłop z dziada przadziada Porębski.

— A choćby był królem, to cię będzie kochał jako syn, a ty mu jesteś i ostaniesz ojcem. — Pocałowała go w rękę. — Czy tak, czy ślask chłopak by się nie uchował, uciekby do miasta i mógłby się zmarnować.

A jeśli co będzie z niego, to nam przed Bogiem zasługa. Nie jestesmy jeszcze starzy, pracujemy sami, tak jakbyśmy się ino co pobrali.

Mimo serdeczności Magdy, na twarzy chłopca malował się smutek i głęboki żal.

Weszła Rakoczyna z przywitaniem Chrystusa Pana.

— Wiecie co — zaczęła — kiej Pan Bóg tam w lesie położył palec i jakby cud okazał — pochyliła głowę — to my, matki z całej wsi, na składane postawimy na tym miejscu wielki dębowy krzyż. Serce matki było zakrępowane, moja Magduś, w twojej osobie. Niech krzyż świadczy o miłosierdziu Boskim, a naszej pamięci i dobrej woli.

Magda rzuciła się w objęcia Rakoczyny i na wspomnienie, że na-

Rzeczy Ciekawe i Prawdziwe SOWIECKA UKRAINA

Ze wszystkich republik sowieckich Ukraina ma największe znaczenie. Jest ona pod względem liczby ludności i wielkości gospodarczego największą po rosyjskiej republice (RSFSR). Jeśli zaś chodzi o powierzchnię, to Ukraina zajmuje trzecie miejsce po republice i po Kambodżanie.

Po drugiej wojnie światowej wszystkie terytoria o ukraińskiej ludności zostałyłączone pod jedną nazwą, choć Lwów i miasto w zachodniej Małopolsce miały wielkość polską. Ukraina jest więc obecnie jednym z największych i najbardziej zaludnionych krajów europejskich. Jednak Ukraina nie stanowi państwa niepodległego, gdyż zależy od rządu centralnego w Moskwie. Ludność ukraińska ma daleko mniejsze prawa i wolności niż gdy należała do Polski.

Według konstytucji Rosji sowieckiej Ukraina ma teoretycznie prawo do prowadzenia swej własnej polityki zagranicznej i nawet do odzyskania swego państwa. W praktyce całym jej systemem gospodarczym i politycznym kieruje Moskwa. Rząd sowiecki uznaje jednak wzajemnie się, którą stanowi nacjonalizm ukraiński i nawet go popiera, gdy nie jest

on sprzeczny z zasadniczymi interesami Rosji sowieckiej. Dzienniki i różne czasopisma wydawane są na Ukrainie w języku ukraińskim; w Kijowie nazwy ulic są zazwyczaj w dwóch językach. Wszystko to nie przeszkadza, że duże miasta ukraińskie szybko się rusyfikują. Ukraina liczy obecnie wedle sowieckich obliczeń 42 miliony mieszkańców, w tej liczbie 76 procent Ukraińców, 19 procent Rosjan, a reszta stanowią Polacy, Żydzi i inne narodowości. Liczba Polaków będzie bez wątpienia znacznie mniejsza niż to przynajmniej statystyki sowieckie.

Jeśli chodzi o znaczenie gospodarcze, to przed ostatnią wojną 1/4 zbiorowej produkcji Rosji sowieckiej pochodziła z Ukrainy, jak również 2/3 produkcji buraków cukrowych.

W 1958 roku udział Ukrainy w ogólnej produkcji Rosji sowieckiej wyniósł 56 procent, jeśli chodzi o rudę żelazną, 51 procent o stal, 33 procent o węgiel, a 67 procent o kukur. Produkcja naftowa Ukrainy wyniosła w 1958 roku 1,3 miliona ton.

Widać więc z tego wyliczenia, jak poważną rolę odgrywa Ukraina w życiu gospodarczym Rosji sowieckiej. ("Narodowiec")

konomista zaznaczył: "To odkrycie narzucone nam zostało po dnasickim wydaniu, gdyż głód występuje jako zagrożenie najbardziej niebezpieczne przed kierownikami naszego świata. Zawiera on taką niebezpieczną i groźną siłę wybuchową dla cywilizacji, jak broń atomowa masowego zniszczenia" - (Josue de Castro).

Głód i nędza są bardziej niebezpieczne dla przyszłości świata niż broń atomowa".

PRZESTĘPSTWA W USA.

Ilość przestępstw kryminalnych popełnionych w USA wciąż rośnie: w pierwszym kwartale 1961 roku w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku — zwiększyła się o 12 proc. Napadów rabunkowych jest 18 proc. więcej, włamań 15 proc., kradzieży — 7 proc., mordów — 1 i gwałtów — 4 procent.

SYGNALIZACJA

Organizm ludzki ma swój system sygnalizacyjny. Każda komórka nerwowa przekazuje do mózgu określone odczucia (na przykład ból) i to z precyzyjną szybkością 250 stóp na sekundę.

ZŁODZIEJ SEKRETÓW ATOMOWYCH — W ROSJI

Angielskie pismo "Daily Telegraph" donosiło, że złodziej brytyjskich atomowych sekretów Klaus Fuchs, pracujący w Rosji nad wyrobem nuklearnej "super-bomby".

Pismo to w doniesieniu z Berlina podaje że źródło komunistycznych, że Fuchs wyjechał do Moskwy przed 6 tygodniami i został mianowany na "inżyniera" stanowisko między uczonymi, pracującymi nad projektem "super-bomby" a nuklearnymi inżynierami w Niemczech wschodnich.

Fuchs pracował jako deputowany szefa centralnego instytutu fizyki nuklearnej Niemiec wschodnich w Dreźnie od czasu gdy osiedlił się tam po wypuszczeniu go z więzienia brytyjskiego w roku 1959.

Fuchs żył obecnie 50 lat. Osiedził on 8 i pół roku wzięcia za wydanie brytyjskich i amerykańskich atomowych sekretów Rosji.

TAJEMNICE CZARNEJ KAWY

Badania naukowców holenderskich doprowadziły do wykrycia ciekawych tajemnic malej filiżanki kawy. Okazało się, że najlepszy smak ma kawa o temperaturze 74 stopni przed dodaniem cukru i 73 stopni — po ostudzeniu. Najlepsza jest oczywiście kawa świeżo parzona. Po godzinie traci ona 10 proc. aromatu, po drugiej godzinie — 20 proc., a po trzech godzinach — więcej niż połowę.

NIESPODZIA SIŁA WOLI NIEWIDOMEGO

Nie ma w tym nic niezwykłego, jeśli samochód wysięgowy rozwija szybkość około 100 mil na godzinę. Ale jeśli za kierownicą siedzi niewidomy, to już sprawa jest niedoziemna. Porucznik Kenneth Revis ciężko ranny w czasie wojny stracił wzrok. Przeszedł dwadzieścia operacji plastycznych twarzy, które zgładziły odniesione zezpeccenia, ale wzroku lekarze nie mogli mu przywrócić. Z niewiarygodną siłą woli Revis dążył do tego, żeby prowadzić normalne życie. Studuje prawo, chodzi z żoną regularnie na dancingi, pływa i jeździ na nartach wodnych. Niedawno na opuszczonej lotniskowej instalacji prywatny rekord szybkości w swym sportowym samochodzie, przy czym żona siedząca obok udzielała mu spokojnym głosem wskazówek co do prowadzenia auta.

SPOSÓB NA "KORKI"

Na najważniejszych skrzyżowaniach Monachium zainstalowano obserwacyjne kamery telewizyjne. W biurze ruchu drogowego dają one obraz sytuacji na najważniejszych ulicach i skrzyżowaniach ulic. Dyspozytor naciskając guzika zmienia regulację światła, momentalnie rozstradowując zatory w kilku punktach miasta.

70% LUDZI ŚWIATA ŻYJE W CIEMNOŚCI

Prawie 70 procent ludzi na świecie pedzi życie nie wiedząc, co się dzieje w ich własnych krajach a tym bardziej poza ich granicami, jak stwierdziła tu UNESCO (Organizacja Wychowawcza,

Naukowa i Kulturalna Narodów Zjednoczonych

Po przeprowadzeniu badań środków informacyjnych, na całym świecie, organizacja ta wymienia przeszło 100 krajów Afryki, Azji i Ameryki Łacińskiej, w których na 100 gazet, mniej niż pięć aparatów radiowych i mniej niż dwa miejsca w kinoteatrze. gais ach S EH TH THT

AUTA POD MORZEM

Niedawno w Rendsburgu oddany został do użytku kolowego tunel zbudowany pod Kanałem Kilonskim. Łączy on NRF ze Skandynawią. Przepustowość tunelu w jednym kierunku wynosi 50000 aut dziennie.

ZJAZD OCALAŁYCH Z "TITANICA"

Licząca 74 lata Agnes Sandstroem z Motala, Szwecja,

postanowiła zorganizować w przyszłym roku zjazd wszystkich osób, które ocalały podczas katastrofy katastrofy "Titanica" wielki transatlantyk zatonął 12-g kwietnia 1912 r. (w przyszym roku przypada więc 50 rocznica katastrofy) w czasie swej inauguracyjnej podróży, zderzając się z lodowcem na wodach Atlantyku. Z 2400 pasażerów zginęło 1600.

REKORDY

Według statystyki ONZ Irlandia produkuje w świecie jeśli chodzi o odżywianie jej mieszkańcy (przebieg 3500 kalorii dziennie na głowę), Rosja jeśli chodzi o czytelnictwo książek i frekwencję w kinach, Stany Zjednoczone mają najwięcej aparatów radiowych i telewizyjnych, Monaco zaś największą gęstość zaludnienia.

★ **DROGI RODAKU!** Uczcij pamięć swoich przodków, przycyniając się twoim drobnym datkiem do wybudowania pięknego placu polskiego w Kurrytybie, w malowniczej okolicy Alto do Cabral.

Casa Mundo dos Presentes
GRZEGORZA AIZESCO
Wielki skład naczyń kuchennych, aluminiowych, porcelanowych, szkatułki, puzderka, zabawki, artykuły szklane, artykuły na podarunki, przyrządy do kawy, Serwisy, kryształ wszelkiego rodzaju.
OBSŁUGA RZETELNA I SPRAWNA
Mówi się po polsku
PRACA TIRADENTES, 101 — CURITIBA-PARANA (Obok katedry)

Jeśli marzyłś kiedykolwiek o odwiedzeniu Polski
☆ kraju Twych ojców,
☆ kraju obchodzącego tysięcioletie istnienia
uczyni to nie zwlekając!

POLSKIE BIURO PODRÓŻY "ORBIS"
Warszawa, ul. Bracka 16,
telef. 6 0271, teleg. TURORBIS,
telex 10 303 WA

- ☆ zorganizuje Ci przyjemny pobyt w Kraju,
 - ☆ zapewni miejsce we własnym hotelu lub pensjonacie,
 - ☆ ułatwi zwiedzenie najciekawszych miejscowości,
 - ☆ wymieni waluty,
 - ☆ wypoczyć samochód osobowy z kierowcą lub bez kierowcy,
 - ☆ udzieli rady i pomocy w podróży po kraju.
- Szczegółowych informacji udzielają zagraniczne biura podróży będące korespondentami "ORBISU"

W świecie dzisiejszym tylko jeden człowiek na trzech może najeść się do syta

Ks. Mercier, biskup Loghovat (Sahara) powiedział: "Najbardziej zadziwiający fakt, najbardziej niespodziewanym odkryciem w obecnym świecie jest to, że świat jest bardzo biedny. Tymy w jestku biednych. W 20 wieku tylko jeden człowiek na trzech nie odczuwa głodu i może najeść się do syta. Obecnie wszyscy o tym wiemy. Prawde tę systematycznie nam ukrywano w ubiegłym stuleciu. Papież wskazał nam na to

mówiąc o swej przeszłej Encyklicy Społecznej. "Zagadnienie o światowym znaczeniu budzi zaniepokojoną uwagę naszego postannictwa apostołskiego i domaga się współpracy wszystkich tych, którzy mają wiarę i życie w Chrystusie i kościele: jest nim stan ubóstwa, nędza i głód, w jakim żyją miliony i miliony lśnieli ludzkich" - (14 maja 1961 r.).

Mówiąc o głodzie, który najeł "wielkim odkryciem 20 wieku", pewien znany e-

Rano dnia 18 marca 1919 r. kompania poznańska ustawiła się po obu stronach toru w górzystym lesie. Ruszywszy naprzód, kompania dostała się pod Mielnikami w silny ogień artylerii, miotaczy min, karabinów maszynowych i ręcznych. To też, zanim wzięto szturmem cztery linie okopów ukraińskich, kompania poniosła największe straty: 3 poległych, 21 rannych i 3 zaginionych. Największą walecznością odznaczył się wówczas plut. Leon Sobczak, który w tej walce zginął. Do szturmu żołnierze kompanii szli z okrzykiem: "niech żyje Polska!". Atakowały dwa plutony, trzeci pozostał w rezerwie. "Terem trudny, nieprzejrzysty, pogoda fatalna — zima słońca od samego rana" — jak zaznacza kpt. Mroczkowski — utrudniały zadanie, jakie kompania miała do spełnienia. Mimo wszelkich trudności spełniła ona obowiązek; t.j. oczyszczenie toru z Sądowej Wiszni do Gródka Jagiellońskiego zostai osiągnięty. O zroku kompania dotarła do Gródka Jagiellońskiego. W walkach tego dnia zdobyła ona dwie armaty, jeden miotacz min i dwa karabiny maszynowe. Jak na formację, posiadającą tylko 2 r. k. m., sukcesy okazała. Nazajutrz dowódca i oficerowie kompanii odbierali w dowództwie dywizji gratulacje generałów Iwaskiewicza, Barawadowskiego i Aleksandrowicza, oraz ich szefów sztabu.

Dnia 20 marca kompania została odłączona od grupy gen. Aleksandrowicza i odesłana do Lwowa. Na pożegnanie wystosował do niej gen. Aleksandrowicz dnia 20 marca z życzeniami następujący rozkaz:

"Kompanii lwowsko-poznańskiej pod dowództwem podpor. Ciachuła, która z dniem dzisiejszym odchodzi z grupy mojej do Lwowa do dyspozycji ptk. Czesława Maczarskiego, wyrażam podziękowanie za czynny pełny bohaterstwa, którym celowała podczas przebijania się wzdłuż toru kolejowego od Sądowej Wiszni do Gródka! Cześć Wam!"

Przyjęcie, zgotowane kompanii przez miasto Lwów, przetrwało najsmiesznie oczekiwaniami. Gdzie tylko się kompania ukazywała, poprzedała ją orkiestra. Nawet pojedynczy żołnierze, ukazujący się w godzinach wolnych od służby na ulicach, stawali się przedmiotem owacji ze strony Lwowlan, którzy wołali: "niech żyje Poznań! niech żyje Wielkopolska!"

Pięścieniem ukraiński został rozszadzony i to z wybitnym powodzeniem kompanii, której droga wypadła po linii najcięższego oporu nieprzyjacielskiego. Wiadomość, że Lwów jest już odcięty od reszty Polski, wywołała w całym państwie radość niezmierną. Dał jej wyraz Wódz Naczelny w następującym rozkazie dziennym, skierowanym do gen. Maczarskiego.

W opisanych walkach wyszczerbiły się mocno szeregi ochotniczej kompanii lwowsko-lwowskiej. Celem wyrównania strat dowódca kompanii zwrócił się dnia 21 marca do Poznańskich do przystanie 35 ludzi wraz z nowym dowódcą, który zastąpił sierżantem sztabowym, w miejsce dotychczasowego.

UDZIAŁ KOMPANII POZNAŃSKIEJ W OBRONIE LWOWA

PROF. DR. ANDRZEJ WOJTKOWSKI
Wyjątki z "Szkiców i fragmentów Powstania Wielkopolskiego — 1918-19 r.
(pod redakcją Zygmunta Wielicki)

W Lwowie kompania była zakwaterowana w starej dyrekcji kolejowej przy ulicy Krasickich i należała do grupy gen. Jedrzejowskiego. Dnia 23 marca przydzielono ją do Brygady lwowskiej. Odtąd podlegała zarówno pod względem zaprowiantowania jak i pod względem taktycznym bezpośrednio dowództwu brygady.

Następnego dnia w 125-tą rocznicę wybuchu powstania kościuszkowskiego kompania została zaproszona do teatru na przedstawienie "Kościuszko pod Racławicami", świetnie przygotowane przez dyrektora teatru, Romana Żelazowskiego. Przedstawienie wywarło na żołnierzach wielkie wrażenie. W chwili składania przysięgi przez Kościuszkę widzowie zrywali się z miejsc i odśpiewali "Rotę".

"Znikł przedział między sceną a widownią — między udanem a rzeczywistością. Nad nami wszystkim, i tymi na scenie i tymi na widowni, uniesienie przetrucio tęczę przymierzera między przeszłością a obecnością."
(Kurier Lwowski nr. 84 z 25 marca).

"Przemówiła ze sceny — czytamy w "Słowie Polskim" z tegoż samego dnia — jak może nigdy idea kościuszkowska, ta potężna, żywotowicza idea, która była gwiazdą przewodnią narodu poprzez długie mroki narodowej nocy, aż w końcu po wieku niewoli wzięła słońcem wyzwolenia". Największy podziw budziło przygotowanie i wykonanie scen zbiorowych. "Te bajeczne kolorowe tony szlachty, mieszczan i krakusów, (te malownicze setki żołnierzy poruszały się tak sprawnie, kiptały takim życiem, iż chwilami miało się wrażenie żywej, dotykającej wizji tamtych czasów, zmartwychwstałych na jakieś czarodziejskie zaklęcie".

Nad wszystkim zaś unosił się czar "jakiegoś mistycznego podniosłego obrzędu religii narodowej... jakby same bohaterkie tętno dnia dzisiejszego, cała ich groza i patos są wspaniałe na scenie". A "do spotęgowania przyczyniła się niegryna za scenę". A "do spotęgowania przyczyniła się niegryna za scenę". A "do spotęgowania przyczyniła się niegryna za scenę".

Prawie cztery miesiące mija, jak przydzielono do frontu lwowskiego 1 kompanię ochotniczą Lwowsko-Poznańską.

Jak w krytycznych dniach marca podczas walk o oswożenie Lwowa tak i później podczas ofensywy naszej na wschód, kompania ta była wzorem i przykładem dla innych oddziałów swoją walecznością, dyscypliną i spełnieniem swego trudnego zadania.

Prócz tego podkreślam, że za cały ten czas nie otrzymaliśmy ani jednego skargi na tę kompanię od ludności cywilnej, co przypisuję jej wysokiemu poczuciu obywatelskiemu.

W przekonaniu, że kompania ta i nadal pozostanie wzorem waleczności, karności i ducha obywatelskiego, wyrażam tak olicerom jak i żołnierzom tej kompanii moje uznanie i serdeczne podziękowanie.

Cześć Wam, dzielni synowie Wielkopolski. Świetnie popisała się kompania w bojach od 16 marca aż do końca czerwca 1919 r. i stwierdziliśmy, że zarówno w kilkakrotnych ofensywach, których punktem wyjścia był Lwów, jak i dwukrotnych wypadach za Seret, a jeszcze bardziej w katastrofalnym i pełnym paniki odroście oddziałów polskich, kompania zdobyła najwyższe pochwały dowódców dywizji i brygad, w których składzie walczyła. Gdzie tylko się zjawiała, wszędzie podnosiła ducha w formacjach, które już przed jej wystąpieniem na froncie małopolskim, mimo złego zaopatrzenia walczyły wśród głodu i chłodu z silniejszym od siebie wrogiem. Nie dziw więc, że dowódca brygady lwowskiej nie chciał pozbędzie się kompanii ochotniczej i że na pewien czas przydzielono ją do dywizji ptk. Sikorskiego, dla podniesienia ducha.

Zywe też było poczucie obywatelskie w kompanii. Surowy gen. Iwaskiewicz nie mógł jej niczego zarzucić, lecz przeciwnie, chwalił, że była przykładem dla innych swą dyscypliną i wysokim poczuciem obywatelskim.

Kompania poznańsko-lwowska była formacją ściśle ludową, gdyż rekrutowała się w 80% z robotników i rzemieślników, i to w głównej mierze takich takich, co przeszli znakomitą szkołę patriotyzmu w wstępskich i nadreńskich towarzystwach polskich. Wszedło więc bnie znano, zasiane na obczyźnie, czego dowodem choćby okoliczność, że wśród ochotników było 17 żoniatych, z których jeden pozostał w domu siedmiordni dzieci, drugi czworo, a trzeci troje.

Ciężką i bezcenną była ofiara krwi, poniesiona przez kompanię ochotniczą. Przez czas jej istnienia przeszło przez kompanię około 28 żołnierzy. Z tej liczby poległo 11, 53 zostało rannych, a 7 dostało się do niewoli. Straty zatem w rannych i zabitych wynosiły 25%.

Kompani takiej i autorowi jej historii, co niniejszym z życzeniami długich lat dla autora Prof. Andrzeja Wojtkowskiego z przyjemnością czynimy, należy się skromny pomnik literacki. Niechaj nim będzie niniejsza rozprawa.

OD REDAKCJI: Prof. dr. Andrzej Wojtkowski jest profesorem historii nowoczesnej na Katolickim Uniwersytecie w Lublinie.

CASA SAITO LIMITADA
 NAWOZY — MASZYNY — MOTORY
 POMPY — TRAKTORY
 NASIONA I WSZELKIE NARZĘDZIA ROLNICZE
 Centrala - Ulica Carlos de Carvalho, 366 — C. P. 980
 Kłód filialny - Ulica 7 de Setembro, 1.910
 KURTYBYBA — PARANA
 PROŚCIE O KATALOGI I INFORMACJE.
 Firma chce zadowolić swoich klientów pod każdym względem.

Casa 3 "B" Casa Pavão
 RUA RIACHUELO, 308 RUA MAL. FLORIANO, 511
 HIPOLITA DOPIERALSKEGO
 Ma na składzie tak w jednym domu jak i drugim wielki wybór ubrań gotowych, kapeluszy, bućków, koszul. — Artykuły wogóle dla mężczyzn, kobiet i dzieci.
 PO CENACH FABRYCZNYCH — ATACADO E VAREJO.

Paczki PEKAO do Polski
 KTO UMIE KALKULOWAĆ, TEN WYSYŁA POMOC DLA RODZINY I PRZYJACIOŁ W POLSCE WYŁĄCZNIE PRZEZ PEKAO!
 Bez ryzyka, bez cła i kłopotu, legalnie, szybko i sprawnie dostarcza przesyłki z zagranicy PEKAO.
 4 miliony wykonanych zleceń całego świata w ciągu 12-tu lat istnienia paczek PEKAO — jest świadectwem zaufania.
 Polecamy przesyłki specyfikowane to jest wybrane z katalogów, albo przesyłki tak zw. "DO WYBORU", za które odbiorca wybiera potrzebne mu artykuły, względnie otrzymuje gotówkę.
 CENTRALA i 12 Oddziałów w całej Polsce — szybko obsłużą Wasze zlecenia.
 Po informacje i katalogi prosimy zgłaszać się do
PRZEDSTAWICIELKI PEKAO New York
 P. HALINY BERGMAN, São Paulo, R. Ana Cintra
 Nr. 295 a p. 51. — Tel.: 52-87-29.
 Adres dla Korespondencji — Caixa Postal 5127

Święta nadchodzą Czas najwyższy zamówić
PACZKĘ PEKAO
 dla rodziny w Polsce
 ZYWNOSCIOWE TYTONIOWE
 ZE SŁODYCZAMI TEKSTYLNE
 LUB ZLECENIA DO WYBORU
 Ządajcie naszych nowych cenników ogólnych i lekarskich od miejscowych przedstawicieli lub
PEKAO TRADING CORPORATION
 25 BROAD STREET NEW YORK 4, N. Y.

MIECZYSLAW FOGG
o swych brazylijskich wrażeniach

Do Kraju powrócił z występów w środowiskach polonijnych Brazylii Mieczysław Fogg. Oto wrażenia tego popularnego piosenkarza zamieszczone w tyg. "7 Dni":

— Już w porcie Rio de Janeiro powitał mnie moi brazylijscy przyjaciele. Pierwszy koncert miałem w sali teatralnej Stowarzyszenia — Dziennikarzy Brazylijskich. Było niesłychanie uroczyste, serdecznie, dużo kwiatów, łez i przemówień... Mówili gospodarze, mówili ja...
 Następnie śpiewałem w radiu i telewizji. W São Paulo musiałem dać drugi, dodatkowy koncert.

Potem pojechałem do Kurtyby, gdzie śpiewałem głównie dla starej Polonii — tej z epoki "Pana Balcera..."
 Po Kurtyby było miasto Ponta Grossa w stanie Parana. Miasteczko jest nieduże, ale mieszka tam wielu Polaków.

Na zakończenie mego tournée śpiewałem powtórnie w Kurtybycie i São Paulo.
 Na pierwszym koncercie w Rio de Janeiro gospodarze sprawili mi przyjemną niespodziankę — Słuchacze, którzy nie znali języka polskiego, otrzymali wierszowany portugalski tekst piosenek. Autorką przekładu była brazylijska poetka Nisia Nobrega.
 Po piosence "Czerwone Maki na Monte Cassino" — wszedł na estradę Polak, który brał udział w walkach pod

Monte Cassino. Wywołało to olbrzymi entuzjazm na sali...
 Polonia brazylijska — opowiada dalej piosenkarz — jest bardzo serdeczna. Brak mi słów na wyrażenie tego, co dla niej czuję...
 Wyjeżdżając z Brazylii obiecałem, że powrócę w przyszłym roku. Zamierzam wystąpić wówczas również w Urugwaju i Argentynie.
 Brazylija jest cudownym

krajem o pięknej przyrodzie i wspaniałej architekturze. Polakom powodzi się na ogół dobrze, ale muszą na ten dobrać ciężko pracować.
 W Ponta Grossa serdecznie gościła mnie rodzina p. Julio Lago, który jest byłym nauczycielem, jeszcze z okresu dawnej emigracji. Opowiadał mi on wiele o ciężkiej pracy nauczyciela w małych osadach polskich w dzungli.
 Wśród wielu mych polonijnych przyjaciół znalazł się również Aleksander Sienkiewicz. Ma on wielkie zasługi w dziele popularyzacji muzyki Chopina w Brazylii. On to właśnie organizuje w tym kraju festiwalu chopinowskie.
 Na zakończenie — powiedział nam artysta — chciałbym za pośrednictwem "7 Dni" z całego serca podziękować moim przyjaciołom w Brazylii, a mianowicie: p. p. Czech, Juli i Karolowi Bartłomiejowi i p. Lucynie Haćczyńskiej z Rio de Janeiro, pp. Halinie i Adamowi Berweju z São Paulo, p. Tadeuszowi Morozowiczowi, p. Dr. Władysławowi Lachowiczowi i p. Antoniemu Kozielo z Kurtyby oraz całej zarządowi "União Juventus" za znakomite zorganizowanie moich koncertów i za serdeczną gościnę.
 Notował Cz. Chruszczyński

KORZYSTNA WIADOMOŚĆ
DLA ROLNICTWA

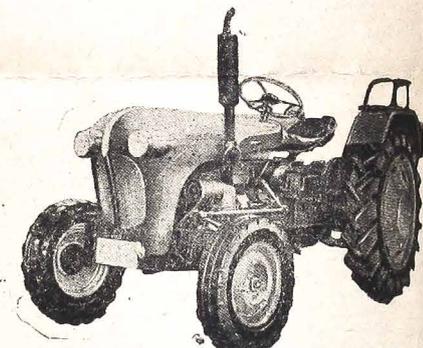
Firma "Comercial Polparaná S/A.", ma przyjemność powiadomić Szanownych Rolników, że wkrótce będzie otwarty "Nowy" Oddział Rolniczy z najkompletniejszą listą artykułów rolniczych Stanu Paraná:

- Traktory — Przyrządy rolnicze — Maszyny do zbierania orzechów ziemnych
- Kosiarki do zboża i trawy — Taczki — Maszyny rolnicze: Młockarnie, Młyny, Nrzędzia rzemieślnicze — Motory — Generatory — Opryskiwacze
- Produkty chemiczne: Użyźniacze, Nawozy — Produkty owadobójcze
- Druty — Skoble — Nasiona i t. d.

PROSIMY ODWIEDZAĆ NASZĄ FIRMĘ BEZ KOMPROMISU!

WYKORZYSTAJCIE:

Ostatnie jednostki Traktoru TUR C-325

★
 CENA BARDZO PRZYSTĘPNA.
 ★
 Na spłaty długoterminowe.
 ★
 Stała obsługa techniczna.
 ★

COMERCIAL POLPARANÁ S/A.
 ALAMEDA CARLOS DE CARVALHO, 356/360
 CURITIBA — PARANÁ

WYSTRZAŁ W PRZESTWORZA SZTUCZNEJ MGLAWICY

nów Zjednoczonych w miejscowości Westford wypadły do brze, i dlatego lotnictwo podjęło próbę umieszczenia w przestworzach planowanej obecnie sieci igieł ponad Ziemią. Próba się udała.

Próba ta — zdaniem zarówno przedstawicieli Urzędu Aeronautyki, jak i speców przestrzennych z amerykańskiej Akademii Wiedzy — nie utrudni prac astronomicznych, to jest nie przeszkodzi kontynuowaniu normalnych badań w obserwatoriach astronomicznych na całym świecie.

Zaznaczyć należy, iż Urząd Wiedzy Przestrzennej w Waszyngtonie otrzymał przed wysłaniem Midasa mnóstwo listów od astronautów, zaniekpokojonych planami wypuszczenia w przestrzeń ton igieł, jako potencjalnie zagrażających pokryciem niebios zasłoną — szkodliwą dla prac obserwatoriów astronomicznych.

RADA PRZESTRZENNA I OBAWY ASTRONOMÓW

Podniesione ze strony astronautów zastrzeżenia i obawy zabrane zostały skrupulatnie przez członków Rady Przestrzennej, która po porozumieniu się z władzami Urzędu Aeronautyki — wydała orzeczenie, iż "projekt igieł" zostanie tak ostrożnie przeprowadzony, iż nie zachodzi obawa szkodliwych następstw dla prac astronomów. Rada Przestrzennej należało ocenić wyniki próbnego eksperymentu wypuszczenia sieci igieł, zanim przystąpi lotnictwo amerykańskie do ewentualnego stworzenia "strefy igieł" dookoła całego globu ziemskiego.

Wreszcie Urząd Wiedzy Przestrzennej, który istnieje przy Akademii Nauk w Waszyngtonie — wystąpił z apelem zapraszającym optycznych i radiowych astronomów z całego świata do współpracy w eksperymentach utworzenia "strefy igieł" w przestrzeni dookoła Ziemi.

Dodajmy, że projektowana "strefa igieł" nie będzie widzialna gołym okiem, i będzie wymagała nawet ze strony astronomów — precyzyjnych instrumentów optycznych dla rozpoznania na niebie sztucznej mgławicy kontencyjnej jednak obecnie w związku z planowanym pokryciem globu satelickiego siecią telefoniczną.

ZALĄŻEK ŚWIATOWEJ KOMUNIKACJI TELEFONICZNEJ

Miniaturowe igły w przestworzach, jeśli wszystko pójdzie dobrze, spełnią zadanie maluchnych anten do przesyłania po całym świecie mikrofalowych sygnałów o częstotliwości około ośmiu tysięcy megacykli. Urząd Przestrzennej w Waszyngtonie wyśle w październiku 1962 roku dookoła Ziemi trzy pojazdy satelickie w pobliże równika. Będą one nawiązywać próbę globalnej sieci komunikacyjnej, włączając się do nielicznej transmisji programów telewizyjnych — do nielicznej wszystkich zamieszkałych połaci globu ziemskiego. Każdy satelita komunikacyjny ważyć będzie tylko 25 kg. i podtrzymać będzie w orbicie globu z szybkością z jaką Ziemia obraca się dookoła swej osi.

Wystrzelenie próbnego wehikułu telefonicznego "Tudor" nastąpi przy użyciu trzecioplanowej rakiety "Tudor-Delta", przy czym satelity komunikacyjne wysłane dookoła Ziemi w orbitę ziemską przez drugą raketę na wysokość około 34 tysiący kilometrów. Podróżując w orbicie z prędkością samą jak obrót Ziemi — pojazdy komunikacyjne utrzymać się będą stale w jednym punkcie nad Ziemią, a kraje w równych odległościach dookoła równika — stworzą zależnik światowej sieci przestrzennej komunikacji telefonicznej.
 L. Lech — "Narodowiec".

W laboratorium Lincolna przy Instytucie Technologicznym w Massachusetts zrodził się projekt eksperymentu przestrzennego, który polega na umieszczeniu w orbicie dookoła Ziemi sztucznej mgławicy, złożonej z 350 milionów igielek druczianych! Drobnitkie igły wystrzelone w przestworza przy pomocy rakiety — służącej mają do stworzenia na wielkich wysokościach ponad naszym globem miniatury anten, które odbijać miałyby mikrofalowe sygnały radiowe pomiędzy różnymi punktami na Ziemi.

"STREFA IGIEŁ" PONAD ZIEMIĄ

Lotnictwo Stanów Zjednoczonych wystrzeliło w przestworza, w celach doświadczalnych, ładunek cieniutkich, jak włos, a wielkości około dwu centymetrów — igieł. Na początku projektowane jest stworzenie "strefy igieł" szerokości ośmiu km., a grubości około 40-tu km. Jeśli ów eksperyment przestrzenny uda się, to lotnictwo amerykańskie w późniejszych etapach wyrzuci w przestrzeń tony igieł dla zorganizowania sieci druczianej dookoła ziemi.

Jednakże już obecnie podniosły się ze strony astronomów, zarówno w Stanach Zjednoczonych, jak i kilku krajów z zachodniego świata — sprzeciw wynikłe z obawy, iż miliony igielek, wystrzelonych w przestworza, przeobrazi się mogą w sztuczną Drogię Mleczną, która utrudniłaby obserwację niebios i odbieranie przez astronomów optycznych i radiowych sygnałów z gwiazd i prawdziwych mgławic. Lotnictwo Stanów Zjednoczonych uzyskało od rządu pozwolenie na przeprowadzenie eksperymentu w drodze na razie wypuszczenia w przestworza około 75-tu funtów "igieł" druczianych, które rozproszone zostały w orbitę ziemską z poziomu satelitowego "Midasa".

Przewiduje się, iż 35 milionów igieł utworzy pas druczianą dookoła Ziemi. Wstępne laboratoryjne doświadczenia, przy użyciu dużego radaru — pod kontrolą lotnictwa Sta-

Dr. Kazimierz Sienkiewicz

Gdy dzwony ogłaszają: POWSTAŁA REPUBLIKA

W dniu 15 listopada, Brazylia obchodzi rocznicę proklamacji Republiki w 1889 roku. Jest to święta data, ponieważ koro-
nacja i wiekowe dążenia Bra-
zylczyków i odpowiada ich wa-
runkom duchowym.
Prądy republikańskie nurtowały dawno, wyprowadzając
zyskanie Niepodległości w 1822,
kiedy łącząc się ze wszystkimi
opiniotwórcami i samosta-
nowienie. Bezsprezycyjnie po
osiągnięciu Niepodległości, w roku
1824 zbuntowały się niektóre
provincje: Pernambuco, Rio
Grande do Norte, Piauí, Para-
íba, Alagoas, Ceará i utworzyły
Republikę Repúblicę Equi-
libria. Powstała 16 straconym
żołnierzom, a między Frei Caneca,
człowiekiem z poprzednich działań
niepodległościowych z 1817 roku.
Przed liczącym rewolucji, po-
czątki swój 10-letni okres
trwania, wybiła się "Guerra
dos Farrapos" i ukonstytuowa-
ła Republikę Piratininga w 1835
roku, powstanie to uśmierzył w
1845 gen. Luis Alves de Lima
Silva, Duque de Caxias.
Droga ku zmianie ustroju była
określona konsekwentnie ty-
tuł rewolucjami, wywołanymi
zawołaniem do faworyzowa-
nia Portugalczyców przez impe-
riatora Pedro I. i niedługo re-
zultaty jego abdykacji w dniu
07-03-1831.
Dobrze królowi powtarzają-
cy się rewolucjami, wyczerpa-
nie wojnami z Urugwajem i Ar-
gentyną, niezadowolone wojska,
sprawiającego z Paragwaju, oba-
w przed objęciem rządu przez
księcia de Orleans, hrabiego

d'Eu, męża księżniczki Isabelle, zachwianie systemu społecznego zwołanie negrów (brak rąk do pracy) wprowadzone w 1888, promulgowanie Lei Aurea, przywrócenie Isabelle, były przyczynami elementarnymi ogłoszenia Republiki. Bezpośrednim jednak powodem stał się zatarg Wojska z premierem Visconde de Ouro Preto.
Wśród nazwisk, zasłużonych w tym wielkim fakcie historycznym, znajdują się: Benjamin Constant, Aristides Lobo, Quintino de Bociuava, Francisco Gilcario, Rui Barbosa, gen. Cantuaria, major Frederico Sossin Ribeiro i gen. Manoel Deodoro da Fonseca, który ogłosił powstanie Republiki.

Święto to nabiera dziś specjalnego znaczenia w okresie głębokiego przemian ideowych, a zwłaszcza propagowania komunizmu, z czego jest zaprzeczeniem republikańskiego życia. Świełtane zgrozi Res Publica rozjaśniają negrów, oprowadane przez dyktatury i przemoc. — Republika wyraża żywy apel do wszystkich obywateli w obronie dobra o-
gólnego.
Z dniami 15 listopada łączy się synonim: Wolność, która o-
promienia życie obywateli Stanów Zjednoczonych Brazylii. Uczestnicząc aktywnie w chwalebnej Roczniczy, wyrażamy nasze szczerze życzenia: Oby wolność nadal bieżała i pozostała nieśmiertelnym skarbem Brazylii!
Rio de Janeiro, 1961 r.

Dr. Kazimierz Sienkiewicz

"PRAÇA DA POLÓNIA"

W dniu 15 lutego 1925 roku, w Warszawie kilka tysięcy Polaków, przedstawicieli Etnii Parańskiego, Towarzystwa etc. na pięknym placu przed stacją kolejową, w otoczeniu bujnych drzew i zieleni, odsłoniły symboliczny pomnik "Siewcy" dzieło niedawno zmarłego artysty-rzeźbiarza, Jana polskiego kolonisty z Do-
brzy, jako dar od Kolonii Polkiej na pamiątkę obchodu 10-letniej rocznicy Niepodległości Brazylii.
Pomnik symbolizuje pionier-
stwo pierwszych emigrantów
polskich w Paranie, którzy
oparli się z fojsa, sikiera,
siłami w sertyony parankie,
i pracę, zdobywając do-
brze miejsce. Jesteśmy pod u-
rodzajem, dla siebie i Kraju,
który ich przyjął jak nowych
braci. Jak słusznie i zarzem
znajdujemy się w tym
wielkim placu miejskim, w
wielkim drapaczu nieba, ol-
brzymim budynków, ale wśród
nich można powiedzieć
niezwykle wejścia od stacji kole-
jowej wielkiej stolicy Stanu.

nia dostała plac miejski do ur-
ządzenia. Jest to egzamin do
wykazania wartości pod wzglę-
dem oryginalności, sztuki, cha-
rakterystyki danej Etnii. Pol-
ska Etnia posiada poza sobą
bogactwo kultury, istny skarbiec,
z którego można czerpać pełnymi
garściami motywy do ozdoby,
przeznaczonego dla siebie placu.
Samo położenie placu, to bi-
let wizytowy prezentacyjny i
każdy wjeżdżający do Kurytyby
ze strony największego brazy-
lijskiego miasta São Paulo musi
przejżdżać przez ten plac.
— Widziałem plac. Jest w for-
mie długiego dośrocznego
prostokąta, tak że ulice wjeżd-
zająca dzielą na dwie części, to
jest wjeżdżając z Kurytyby
plac wychodzi po lewej stronie,
wjeżdżając zaś do Kurytyby
mają go również po lewej stronie.
Środkiem tej szerokiej
alei ciągnie się okazały pas
"Praca da Polónia".
Czyż takie połączenie nie pro-
si się samo o urządzenie orgi-
nalno-artystyczne z charaktery-
styką Etnii Polskiej? Uroku do-
daje znajdujący się obok placu
piękny kościół "Alto Cabral" i
początek awenidy która w dal-
szej perspektywie kończy się
placem Tiradentes, na którym
wnosi się gotycka Katedra
Kurytybska.
Napewno Komitet Budowy
Placu Polskiego w Kurytybie
składający się z ofiarnych i wy-
bitnych członków Etnii Polko-
Brazylijskiej opracuje plan or-
namentacyjny Placu, któryby
odpowiadał wszelkim wymaga-
niom sztuki, oryginalności i
charakterystyce Etnii. Jest to
projektje wybudowanie okaza-
łego pomnika. Posiadamy uczę-
stnie światowej sławy, którzyby
mogli przypominąć swoim pom-
nikiem o zasługach jakie przys-
porzyli całej ludzkości bez wy-
jątku, będąc przytem pochod-
nymi polskiego. Będzie to sym-
bolem, że przyszłość świata leży
w braterstwie wszystkich nar-
odów, bez względu na pochodze-
nie.

Lekarze:

DR. ED. TEMPSKI
Praktykował w szpitalach
w Polsce.
Przyjmuje od godz. 8-ej do 12-ej.
Rezydencja - Ulica 7 de Se-
rentencia 2230. - Fone: 4-5921
CURITIBA - PARANA

VARIZES - MICROVARIZES
Pernas inchadas - Ulceradas -
Pesadas - Doloridas - Com ecz-
ema de causa varicosa - e he-
morroidas, tratamento rápido
sem operação

DR. MENDES ARAUJO
especialista nas doenças do reto
e aparelho digestivo gastrite -
Ulçera do estômago duoden -
Prisão de ventre colite - Tra-
tamento direto do intestino na
dysenteria amebiana - Rua Dr.
Muricy, 439 5.º andar. - Fone:
4-0268 - das 9 às 12 e das 15
às 17 horas.

DR. GABRIEL NOWICKI
Diplom Uniwersytetu Paryskiego
Był Profesorem Univ. Paraskiego
Po powrocie z Europy przyj-
muje: Farmácia Stelheld, Pr.
Tiradentes 530, od godz.:
9 - 13. - Rez.: Carlos de Car-
valho 369, od godz. 15 - 17.
Choroby ogólnie. - Specjalność
schorzenia nerek i dróg
moczowych.

DR. KOSSOBUDZKI

KLINIKA LEKARSKA - CHIRURGIA
Przyjmuje od 9-ej do 11-ej i od 14-ej do 17-ej
w CASA DE SAÚDE SÃO FRANCISCO
ul. São Francisco Nr. 147 - Telefon 4-5440
Rez.: Visc. do Rio Branco 1189 - Tel. 4-3776 - Kurytyba

Adwokaci:

DR. POLAN URBAN
DR. ARY L. BITTENCOURT
FOUNTURA
Al. Carlos de Carvalho, 350
Fone: 4-9183
Rua Dez. Motta, 3620
Fone: 4-8567

DR. EDWARD BOCHNIA
ROZMAWIA PO POLSKU
Załatwia wszelkie sprawy
adwokackie
R. Dezebargador Westfalen,
N.º 94, 1.º and., salas 5, 6 e 7
Curitiba - Parana

DR. PAWEŁ PILIPAK i FELIKS GOLAS
Rua Cândido Lopes, 205, 2.º andar - CURITIBA - PARANA
Przeprzadza się sprawy adwokackie oraz prowadzi się Rachun-
kowskie (Contabilidade). Biuro jest czynne od 9-ej do 12-ej i
od 14-ej do 18.30. - W sobotę od 9-ej do 12-ej. - Rezydencja:
Rua Paula Gomes, 853.

DR. ST. BEMBEN
Klinika ogólna: leczy choro-
by kobiece, choroby żołądka,
wątroby i weneryczne.
Kons.: Praça Zacarias, 80,
3-cie piętro, sala 308. Przyj-
muje w II, III i V od 9 - 12 i od
15.30 - 18.30; w IV i VI od 16 - 19.
Rez.: Rua Dr. Keller, 393
CURITIBA - Telefon: 4-2844

DR. LUDWIK RYDYGIER
Mówi po polsku, 4 lata praktyki
w szpitalach USA. Kurs specja-
lizacji w New York, P.M.S.H.
Choroby książki ochodowej, He-
moroidy, Fistuly i. t. p.
Kons.: R. José Bonifácio 110.
Przyjmuje od 10-tej do 11.30
i od 15-18. - Telefon: 4-8494.
Rez.: R. Amazonas, Marcondes,
954, Bacacheri. - Tel.: 4-5473

DR. WOLFGANG KRAUSE
CLINICA GERAL DE ADULTOS
E CRIANÇAS
Doenças de senhoras, doenças
venéreas.
Operações
Das 10 às 12 - Das 13 às 16
Das 18 às 21 horas. - Avenida
República Argentina, 3393,
Curitiba, no bairro do Portão.

Dr. J. A. DOBROWOLSKI
Lekarz chirurg - Choroby
kobiące. - Klinika ogólna.
Kons.: Praça Tiradentes, 379
Rez.: Rua Treze de Maio, 832
Telefon: 4-6380
Przyjmuje od 9 - 11 i od 3 - 6.

Dentyści:

DR. WINCENTY FLENK
Godziny przyjęć: od 8 - 11
od 2 - 6. Rua Voluntários
da Pátria, 620 - Curitiba.

Retificadora BRASPOL LTDA.
Odnawiamy wszelkie typy motorów samocho-
dowych. - Robota gwarantowana i szybka. -
CENY PRZYSTĘPNE.
Rua Marechal Floriano 1773 - Fone: 4-2635
CURITIBA - PARANA

**FARTUSZKI - PŁOTNA - "MALHAS" - PONCZOCHY -
REZYNKI - KOSZULE** - Najniższe ceny w mieście!
Przed zakupem prosimy zbadać
ceny w Skład i Fabryka: R. Claudi-
no dos Santos, 52 (Dawniej
Praça da Ordem). - Fone: -
4-1698 - CURITIBA

A MODESTA JANA GŁODZIŃSKIEGO
Rua José Bonifácio, 122
WIELKI WYBÓR OBUWIA I MATERIAŁÓW ŁOKCIOWYCH
PO CENACH BARDZO NISKICH.

**ZEGARKI
OKULARY
BIZUTERIA**

CARL R. RAEDER
Rua Riachuelo,
147
CURITIBA

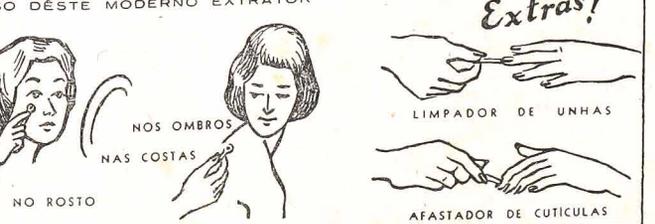
DR. B. SIELSKI
Konsultorium: Rua Marechal
Floriano 96, esquina da Rua
15 de Novembro, 8.º andar,
sala 81, przyjmuje we wtorki,
czwartki i w soboty od 9 - 11,
od 2 - 7, a przy Rua Paulo
Graesser 200, w środy i w
piątki od 2-ej do 9-tej.

OFIARY
NA POLSKĄ GRUPĘ FOLKLORU
Zebrał nasz gorący sympatyk, Pan Tadeusz Krul,
z okazji wstępu Polskiej Grupy Folkloru, w dniu 4
listopada w Ponta Grossa:
Pan Tadeusz Krul Cr\$ 1.000,00
Pan Dr. Mieczysław Celinski Cr\$ 1.000,00
Pan Ryszard J. Chwist Cr\$ 500,00
Pan Antoni Gawronski Cr\$ 500,00
Pan Juliusz Łągo Cr\$ 500,00
I. K. Cr\$ 100,00
RAZEM Cr\$ 3.600,00
Szlachetnym Ofiarodawcom najserdeczniejsze po-
dziękowania składa Zarząd.

OD ADMINISTRACJI "LUDU":
Ostatnio nadesłaliśmy pieniądze do "LUDU" PP.: Dr. Stani-
sław Wachowiak (SAO PAULO), Czesław Bystronki (DOM
FELICIANO), Ignacy Winnicki (RIO), Czesław Law (PONTA
GROSSA), Piotr Kuczek (RESERVA), Michał Ostrowski Syn
(SENSES), Hieronim Cygański (SAO ANTONIO DO
BARRAÇÃO), Bolesław Siłkowski (RIO), Władysław Chrus-
ciak (PARAVAT), Stanisław Jarosz (SERRA MIRADOR),
Ks. Wiktor Paszek (ALTO PARAGUACU), Aleksander Za-
rzycki (PRATOS), Franciszek Pietrzak (SAO PAULO), Al-
bert Wróblewski (ERECHIM), Franciszek Otto (SAO PAULO),
Adam Griebelczyk (SAO ANGELO), Czesław Sawicki
(ALEGRIA), Wiktor Kwiatkowski (TERESOPOLIS), Dircu
Leocádio Stasiak (ARAPONGAS), Ks. kan. Stanisław Półhom
(BARÃO DE COTEGIPE), Władysław Nawierski (GOIÂNIA),
Przew. Ks. Antoni Łatka (S. Paulo), Hipolit Ryszka (FLO-
RESTA), Stefan Kobylarz (QUATIGUA), Jan Borowiec (BE-
LO HORIZONTE), Szczepan Antosiewicz (MAURICIO CAR-
DOSO), Jan Sidor (SAO ANDRÉ), Stanisław Cyzca (MAR-
GARIDA), Kazimierz R. Bachmann (ARTIGAS), Feliks Kru-
likowski (S. Paulo), Marian Tyski (PINARÉ), Jan Rain (P.
ALEGRE), Helena Thomal (MARINGÁ), Kazimierz Mazurek
(TOLEDO), Stefan Mazur (ITABERAÍ).

OFIARY
NA FUNDUSZ "LUDU"
Pan Konrad Jan Cebulski z Icaraima Cr\$ 1.000,00
Pan Aleksy Boszowski z Kurytyby Cr\$ 500,00
P. Maria Antoniewicz z Mauricio Cardoso Cr\$ 500,00
Pan Jan Sidor z Santo André Cr\$ 350,00
Pan Maria Tyski z Pinaré Cr\$ 200,00
Pan Feliks Krukowski z São Paulo Cr\$ 100,00
NA PLAC POLSKI
Pan Antoni Biernacki z Dom Pedro Cr\$ 500,00
Pan Michał Mieretka z União da Vitória Cr\$ 500,00
Pan Jan Sidor z Santo André Cr\$ 200,00
NA KAPLICE W ZIEMI ŚWIĘTEJ
Pan Jan Sidor z Santo André Cr\$ 200,00
Wszystkim Szlachetnym Ofiarodawcom jak najser-
deczniejsze podziękowania. Bóg zapłać!
Redakcja i Administracja "Ludu".

VALIOSO BRINDE!

EXTRATOR DE CRAVOS ESPINHAS
OFERECE AGORA, EM CADA POTE, UM UTILÍSSIMO
APOS A EXTRAÇÃO DE CRAVOS E ESPINHAS É INDISPENSÁVEL A APLICAÇÃO DE ANTISARDINA N.º 2
E com mais duas utilidades
Extras!

NOS OMBROS
NAS COSTAS
LIMPADOR DE UNHAS
AFASTADOR DE CUTICULAS
NO ROSTO

